

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 3 DIN BROJ 73

ZLOČIN OTACA

HAL WARNER

ZLOČIN OTACA

»Laso« Nova serija 1975.

Recenzija: Fedor Hanžeković, publicist i filmski režiser

Prevela: Gertruda Stamač

«Laso» — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković — Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1975.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena 3 d. Za inozemstvo: DM 1,40; ASCH 8; SFRS 1,60; HFL 1,30

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/2 — 1973. od 28. XI 1973.

I

Bilo je podne kad su braća Laredo zaustavila svoje konje pred bankom u Los Alamosu i skočila sa sedla. Jim je bio najstariji. Kosa na zaliscima bila mu je već srebrnasta, a oštro lice izbrazdano mnogim urezima. Vezujući svoga čupavog, zaprašenog konja za prečku, pogledom je ispitivao široku Main Street. Nigdje ni žive duše. Stanovnici grada povukli su se u svoje sjenovite nastambe. Vladala je siesta. Samo je zgrada banke imala i prvi kat i lažnu fasadu na koju je bio pričvršćen velik drveni cimer.

— Uvrebali smo pravi trenutak — mrmljao je Jim. — U banci više neće biti mušterija.

— Da navučemo rupce? — upita John, visok, tamnokos čovjek.

— Ne, odluči Jim. Ne smeta ako nam vide lica. I tako će nam nakon toga biti za petama.

— Ali nas neće stići — reče Frank, najmlađi od braće.

Jim kimne. Skine jednu torbu sa sedla i uđe s Johnom u banku.

Prolazeći kroz vrata stupe u prostoriju sa šalterima. Pozdrave uljudno, jer je iza pregrade koja je u dva dijela dijelila veliku prostoriju,

osim činovnika sjedila i zgodna pisarica.

— Upravo zatvaramo — reče činovnik i žaleći slegne ramenima. Možda bi gospoda mogla...

— Samo trenutak — prekine ga Jim. — Ovdje u ovoj torbi nalazi se gomila novca. Moj brat i ja namjeravamo otvoriti račun. Naravno, mogli bismo potražiti i neku drugu banku.

Činovnik se podigne sa stolice kao gromom ošinut.

— Ne dolazi u obzir, gospodine. Samo se po sebi razumije da vam naša banka stoji na usluzi.

Hitro poput lasice činovnik nestane iza vrata u pozadini, zatim se opet pojavi i domahne.

— Pridite bliže — reče domahujući rukom. — Gospodin Denwright očekuje gospodu.

Jim bez krzmanja pride vratima. John pođe za njim i zatvori vrata.

Bankar je bio sjedokos čovjek. Sjedio je za pisaćim stolom. Pozdravi uljudnim smiješkom i desnom rukom pokaže slobodne stolice.

— Sjednite! Željeli biste zaključiti veliki posao?

— Baš tako — uzvratí /im Laredo cereći se jedva primjetno. Još dok je govorio njegova desna ruka kliznu do držača revólvera na boku.

Bankar Los Alamosa izbulji oči ugledavši pred nosom crn otvor koltá sa šest metaka.

— Što je to? — ustukne.

— Ne tako glasno, mister! — opomene ga Jim prijeteći. — Ako želite pobuditi pažnju, možete odmah napisati oporuku!

Bankara oblije hladan znoj.

— Što želite od mene — istisne.

Jim glavom pokaže na kasu koja je stajala na stražnjem zidu.

— Izvadit ćete novac i staviti ga u ovu torbu. I nećete prestati sve dok torba ne bude posve nabijena.

Kolt nije ostavljao bankaru nikakav izbor. Stenjući se podiže. Jedva je mogao hodati. Strah mu je ušao u kosti. Samo je mozak grozničavo radio. Ormar s novcem! Ako ga otvori, razbojnici će vidjeti zlato koje je deponirala vojska.

— Brže! — zareži Jim. — Što čekate? Žuri nam se.

Bankar posegne u džep i izvuče ključ. Otključa ormar. Ugledavši dvije kutije, Jim Laredo iznenađeno zazviždi kroz zube. Poznavao je te kutije. Bile su to ratne blagajne i rezerve konjičkih regimenti.

Pokretom ruke odgurne bankara u stranu i otvori jednu kutiju. Sadržavala je zlatne šipke i vrećice pune zlata.

— Prokletstvo! — izmakne mu. — To je više od sto tisuća dolara. Toliko još nisam vidio na jednoj hrpi.

— Primi taj blagoslov — reče njegov brat. — Vrijeme je da zбриšemo.

U torbu nije stalo sve. Jim Laredo zaglavi jednu tešku kutiju pod ruku. Drugu su ispraznili. Što je preostalo od zlata i novca u vrećicama strpaše u košulje.

— A sad što prije odatle! — promuklo reče John Laredo.

Istrčali su pókraj mršava činovnika i pisarice.

Bankar počne zapomagati: — U pomoć, napad! Napad, ljudi!

— Do vraga, brzo! — vikao je Frank Laredo kad ih je ugledao u predvorju.

Jim skoči na konja, otvori drugu torbu na sedlu i u nju utrpa sadržaj armijske zlatne kutije.

Kad je završio, John i Frank se bace u sedla.

U tom trenutku na prednjem pročelju banke iz jednog prozora izviri puščana cijev.

— Ruke uvis! — začuje se odlučan glas.

Uz divljačke psovke braća Laredo potjeraju svoje konje.

Odjekne pucanj.

John Laredo u lijevom ramenu osjeti žestok udarac. Kriknuvši, sruši se na vrat konja. No uspjelo mu je ostati u sedlu.

Konji se pruže i počnu grabiti. Praćeni drugim hicem, jurili su kroz prašinu čekićajući kopitima po Main Streetu.

Već su se domogli izlaza iz grada, kad im u susret dojuri vruće olovo. Na vratima nekog dvorišta zdesna iznenada se pojavio čovjek i počeo pucati iz puške.

Grad se iznenada probudio. Krici, psovke, pucnji i topot kopita zaglušili su sve i pretvorili se u paklensku buku.

Jim Laredo sruši čovjeka koji je istrčao iz dvorišta i htio pucati izbliza. Rušeći se, čovjek još jednom povuče obarač. Hitac okrzne konju glavu a Jima pogodi u grudi.

Začudio se što nije pao.

Nakon toga pred braćom Laredo nije bilo nikoga da im prepriječi put. Dokopali su se izlaza iz grada i jurnuli u slobodu.

* * *

Uskoro se oko braće Laredo mogao čuti samo topot njihovih žilavih konja. Držali su se juga.

Tri brata šutljivo su čučala u sedlima. Nije išlo glatko. Imali su, doduše, gomilu novaca, po njihovu shvaćanju čitav imetak, ali John je dobio metak.

Jim je osjećao potmulu bol u grudima. Zavukao je ruku pod košulju. No prsti mu nisu napipali ništa vlažno, nikakvu krv, samo nekakvu oteklinu povrh rebara. Vrećica sa zlatom zadržala je metak i spasila mu život.

Nakon nekog vremena ugledao je progonitelje. Bila je to poveća skupina, vrlo razvučena. Sudeći prema oblaku prašine, bilo je više od dvadeset jahača.

To nije uznemirilo Jima Lareda. Poznavao je svoga konja i konje svoje braće. Bili su to teksaški konji koji nisu izgledali lijepo, ali su u tijelu imali samoga đavla. Bili su nenadmašivi u brzini.

Progonitelji su ubrzo zaostali.

John se jedva držao u sedlu. Tek što je njegov konj stao, stenjući sklizne s leđa životinje. Lice mu je bilo sivo, a pamučna košulja natopljena krvlju.

— Prokletstvo — režao je Jim. — Dotukao nas je bankar. Trebao sam ga kvrcnuti po glavi.

— Zar si povjerovao da ništa nećemo platiti — upita John stenjući. — Ja sam ta cijena. Ali ja ne jadikujem. Znao sam u što se upuštamo.

— Ne govori gluposti, dečko! — uzvрати mu Jim. — Ta te ogrebotina neće dotući. Izdržati ćeš to, brate.

— Ali ja vam smetam. Ostavite me i kidnite s novcem. Zadržat ću progonitelje.

— Jesi li poludio? Vodimo te sa sobom.

John bolno razvuče lice.

— Do granice neću izdržati. To su tri stotine milja.

— Pa što onda! Obavit ćemo to u tjedan dana. Frank će se pobrinuti za tvoju ranu. Ja ću pretovariti novac. Zlato je teško.

Johnu stave zavoj, a Jim razdijeli plijen ravnomjerno prema težini na sva tri konja.

— Što mislite koliko smo zaplijenili? — upita žmirkajući.

— Dovoljno da smo zbrinuti za čitav život — promrmlja Frank.

Jim kimne.

— Svakako. Tu je najmanje sto tisuća u zlatu, a gotovo polovina od toga u novcu. Bilo je vrijedno truda, braćo. Za te novce možemo kupiti kraljevstvo.

— Ili uže, ako nas uhvate prije nego što se dokopamo granice — odvрати Frank. — Jedino što mi se u cijeloj stvari sviđa jest to da smo olakšali jednoga prokletog Jenkija.

* * *

Nakon dvadeset i četiri sata imali su za sobom više od pedeset milja.

Naselja su zaobilazili u velikom luku. Sada su jahali uz rub sela koje se pružalo od brda sve dovde.

Sunce je utonulo kao žarka vatrena kugla. Prednost bjegunaca toliko se uvećala da ih više nisu mučile nikakve bojazni. Jim i Frank brinuli su se za svog brata, koji je na konju ležao više mrtav negoli živ.

Češće su mu davali vode i pregledavali ranu, ali više od toga nisu mogli učiniti. Metak nisu mogli izvaditi.

— Čini se da je ponovno bez svijesti — reče Jim pošto je zamijetio da John više ne stenje.

Frank kimne i hrptom ruke obriše znojno lice.

— Ti si sve to zamišljao odviše jednostavno, Jim. John neće izdržati ovo jahanje.

— A što smo drugo mogli učiniti? — mrmljao je Jim Laredo sebi u bradu.

— Kad bih nešto pametno znao, bio bih to već rekao. No možda će se naći kakav izlaz.

Jim slegne ramenima i brže potjera ričana. Frank ga je slijedio vodeći Johnova konja za uzde.

Jahali su još i onda kad je po krajoliku noć raširila svoje crne sjene. Zvijezde su treperile, a onda je izišao i mjesec.

Oko ponoći ugledaju naselje. Ležalo je s lijeve strane, na obroncima planine. Izgledalo je kao malo gnijezdo. Dvadeset ili trideset kuća izgrađenih od kamena i drveta. U nekima je još gorjelo svjetlo. Jim pritegne uzde.

— Što misliš, brate, da ujašemo unutra?

— Nije li to odviše opasno? — upita Frank.

— Mogli bismo riskirati. Prednost je dovoljno velika, a moramo otpočiniti. Zašto ne u tako zgodnom gnijezdu?

— Imaš pravo. Ovi ne znaju tko smo. Možemo učiniti barem nešto za Johna.

Okrenuli su konje prema selu i uskoro naišli na kameni put koji se s mnogo zavoja penjao prema gore, a kad su se pojavile prve kuće, razdvojio se u više smjerova. Braća se zaustave uz malu kuću u kojoj je još gorjelo svjetlo. Konje privedu u dvorište. Jim je iskliznuo iz sedla te ispitivački zirkao uokolo.

John tiho zastenje. Pride mu Jim i nježno mu prihvati glavu.

— Kako si, brate?

— Prekrasno — zaječi John.

— U naselju smo, mladiću. Odmah će stići pomoć.

— Ali još nismo prešli granicu?

— Ne, nismo.

— Onda jašite dalje. Meni je dobro — reče i ponovno se onesviješti.

— Nije dobro — reče Frank koji je upravo sjahao s konja. — To on samo tako kaže jer misli na nas. Ne želi da zbog njega nastradamo.

Jim kimne.

— Znam. Metak što ga nosi u ramenu mora van. Inače će umrijeti. Ostani uz njega. Pogledat ću tko stanuje u ovoj kući.

Budući da je od dva prozora osvijetljen samo jedan, Jim je znao da se kućica sastoji od dvije prostorije. Oprezno pride žutom četverokutu.

No njegova nada da će se na zastoru naći kakva rupa bila je uzaludna. Nije vidio ništa po čemu bi mogao zaključiti tko stanuje u ovoj

kući. Stoga priđe vratima i šakom zakuca po drvu.

Kad su se u kući začuli koraci, Jim ustukne. Na vratima se otvori prozorčić a na njemu se pokaže lice neke žene. Velike oči ispitivački su gledale u kasnog posjetitelja.

— Što želite? Tko ste vi? — začu-je se sumnjičavi glas.

— Zovem se Jim Laredo — reče Jim. — Sa mnom su moja braća. Jedan je teško ranjen. Vidjeli smo svjetlo pa smo pomislili...

— Stanite u stranu da vidim vašu braću — prekine ga žena.

Jim posluša, a žena virne kroz prozorčić u dvorište gdje je stajao Frank s konjima. Vidjela je i Johna koji je djelovao doista jadno. Zatim otvori vrata.

— Unesite ga — reče.

Jim opazi da je žena još mlada. Kako je u ruci držala svjetiljku, mogao joj je vidjeti i lice. Bilo je zgodno, ali s dosta gorkih crta. Kosa joj bijaše plava a stas srednji.

Jim promrmlja nekakvu zahvalu, zatim pođe konjima da pomogne Franku. Ranjenika unesu u sobu i polože ga na sofu.

— Ako se želite pobrinuti za ko-nje vani je štala — reče žena.

Jim kimne.

— Hvala, gospođo. To će učiniti moj brat.

Frank bez riječi iziđe. Žena pri-makne stolicu sofa i na nju položi svjetiljku.

— Je li teško ranjen? — upita gledajući ranjenika.

— Pogodak u rame — uzvрати Jim.

— Je li metak unutra?

— Da. Do sada nije bilo prilike da ga izvadimo. Kako se zove ovo naselje.

— Silvertown — odgovori žena.

— Nadam se da tu postoji neka-kav doktor.

— Na žalost, doktora nemamo. Ali imamo šerifa koji nešto zna o pogocima u rame. Da ga dovedem?

— Ne! — Jim će odsječno.

Gorke crte u ženinu licu još se više prodube.

— Razumijem. Za vama je potje-ra. — Kad Jim ne uzvрати, ona doda: — Neću biti znatiželjna. Mene se to ne tiče.

Jim se ogleda. Soba je bila siro-mašna ali čista.

— Živate li sami, gospođo?

— Da. Ali nemojte misliti da bi-ste to mogli iskoristiti!

— Na to ne pomišljamo. Što se tiče žena, moja braća i ja bili smo uvijek džentlemani. Ne brinite se, gospođo. Sretni smo što nam želite pomoći.

— Ne zovite me gospođo. Zovem se Linda Holsum.

Dok je govorila nagne se nad Joh-na i otkrije mu ranu.

— Ne izgleda dobro. Ali metak nije na opasnom mjestu. Mogli bi-ste ga izvadili sami. Je li vam ruka sigurna?

— Bit će toliko — odvrati Jim Laredo.

— Onda ću ugrijati vodu.

II

Frank se vratio iz dvorišta te je vidio pripreme što ih je obavljala Linda Holsum.

— Torbe sam sakrio u sijeno — došapne Jimu, zatim priđe štednjaku da prinese uzavrelu vodu.

Jim na vatri užari nož. Kad se prihvatio vađenja metka, s čela su mu potekle kapi znoja. No, ruka mu nije zadrhtala.

John, kojega je držao Frank, krikne i probudi se iz nesvijesti. A onda opet izgubi svijest.

— Nekoliko sati će prospavati — reče Linda previjajući Johna. — Ali u tom stanju ne smije jahati.

— Drugo nam na žalost ne preostaje — odgovori Jim.

— Onda će iskrvariti. Najmanje tri dana mora ležati u krevetu.

— Toliko vremena nemamo.

Sad je bila sigurna. Ti ljudi bili su razbojnici. Dugo je razmišljala. Napokon je donijela odluku. Gostoljubivost je u toj zemlji vrijedila više od svega.

Zato reče:

— Ako hoćete, možete ga ostaviti ovdje. Nitko neće doznati.

Jim i Frank upitno se pogledaju. I predobro su znali kako je s Johnom, ali nisu znali smiju li povjerovati Lindi Holsum.

— Nepovjerenje? — upita žena. — No, onda ga povedite. Ali umrijet će putem.

— Ostavit ćemo ga — odluči Jim. — Dobro ćemo vam to platiti.

* * *

Jim Laredo i njegov brat povukli su se u štalu kako bi odspavali koji

sat. Linda Holsum obećala je da će se noću brinuti za njihova brata.

— Možemo li, joj vjerovati? — upita Frank prostirući pokrivač po podu.

— Možemo — odgovori Jim. — No za svaki slučaj jedan će od nas bdjeti. Ako ona želi izaći iz kuće mora proći kroz vrata. Prozori su premaleni.

— Ja ću prvi stražariti. Probudit ću te za jedan sat.

— Dobro — reče Jim zijevajući, legne u sijeno i povuče pokrivač do vrata. Smjesta je glasno zahrkao.

Frank zamota cigaretu. Kad je udario kresivom da napravi vatru, u sjaju malog plamena ugledao je slijeva nekakva vrata.

— Jim, tu su neka vrata — probudi brata.

Jim skoči.

— Pogledaj što je za njima.

Frank se dovuče do vrata, otvori ih, ponovno zapali vatru i uplašeno ustukne.

— Tu su neki ljesovi, Jim! — izjavi.

— Što? — Jim je jednim skokom bio na nogama. Sav njegov umor odjednom iščezne. Pohitao je Franku koji je zapalio i treću šibicu.

U prostoriji, bila je to neka vrsta komore, stajalo je oko pol tuceta ljesova. Bili su pokriveni prašinom. Zrak je bio težak i zagušljiv.

— Komu su namijenjeni? — zapita Frank.

— To će nam reći gospođa Holsum — zareži Jim. Približi se ljesovima i otvori ih sve po redu. Svi su bili prazni.

— Novi ljesovi — reče. — Frank, hoću znati što to znači. Dozovi ženu i upitaj je. Brzo, briši.

Frank ode iz štale i vrati se za pet minuta.

— Stvar je bezazlena — reče cereći se. — Ljesove je napravio njezin otac. Bio je stolar. Ona veli da su te škrinje bile otprilike sve što je za sobom ostavio nakon smrti.

Sad se cerio i Jim. Loš predosjećaj je nestao.

— Sjetio sam se! — reče odjednom.

— Čega si se sjetio? — Frank Laredo počeo bradu. Škripala je.

— Što misliš o tome da poneseo samo novac, a zlato da sakrijemo?

— Zašto?

— Zašto? Pametnije je da ne vučemo zlato dok ne budemo načistu što će biti s nama. Osim toga, naši će progonitelji uskoro opaziti da smo još samo dvojica. Ako nas ne ulove tragat će za Johnom. Zato ga moramo ukloniti.

— Govori jasnije. Ne razumijem — promrmlja Frank vrteći glavom.

— Stvar je vrlo jednostavna. Johna ćemo proglasiti mrtvim i pokopati ga.

— Što kaniš?

— U lijesu naravno neće biti John, nego zlato. Boljeg skrovišta nema. Blago ćemo odnijeti kad zrak bude čist.

Frank je razmišljao.

— Plan ne zvuči loše, ali ima jednu rupu. Zaboravio si na ženu. Hoće li ona biti sporazumna?

— Bez brige, Frank. Dat ću joj na znanje da je sve to radi Johna. A i za nju naš plan može biti samo koristan. Neće se morati bojati da će kod nje tražiti čovjeka. O zlato

ne treba ništa znati. Reći ću joj da smo lijes napunili kamenjem.

* * *

Još iste noći izišao je Jim iz naseља i iskopao duboku jamu u koju ljudi zakapaju svoje mrtvace. Izabrao je mjesto koje se lako može naći. Ležalo je uz nekakvu baru. Tlo je bilo pjeskovito.

Jim je vidio da to nije bilo pravo groblje. Nekoliko kosih dasaka, nekoliko niskih humaka već napola raznesenih vjetrom. Bijedno polje za mrtvace.

Ujutro su Jim i Frank na cestu iznijeli drvenu škrinju i natovarili je na kola. Oko njih skupilo se nekoliko ranoranilaca. Ali baš je to braći bilo potrebno. Progonitelji će čuti da je John pokopan.

Odvukli su kola do kaljuže i drvenu škrinju položili u jamu. Brzo su nabacali zemlju, zaboli neotesanu dasku i skinuli šešire.

Na dasci je bilo napisano John Laredo.

Jahali su na jug. Johnov konj kasao je za njima bez jahača.

Nisu ni slutili da će njihov zločinački čin izazvati još mnogo krvi.

* * *

Čovjek pred čijim je grobom mnogi zastao bio je željezne naravi. Preživio je primitivnu operaciju bez komplikacija. Iz dana u dan se oporavljao, bivao snažniji, a doskora je nestalo i groznice.

No još je uvijek ležao u krevetu. Linda Holsum nije dopuštala da ustane. Često je sjedila uz njegov ležaj, hranila ga pa čak i obrijala bradu s njegovih obraza.

— Zašto činite sve to za mene? — upita je jednoga dana.

— Jer nema nikoga tko bi vam pomogao — odvрати.

— Ali vi se trudite više od njegovateljice. A ja sam za vas stranac. — U njegovim riječima bilo je skriveno pitanje.

Žena porumeni i zašuti. Nije mu rekla zašto joj se ne žuri da ga istjera iz kuće.

A John je stalno mislio na svoju braću i zlato.

— Ima li vijesti od moje braće? — upita jednom kad mu je u krevet donijela jelo.

— Prije nego što su odjahali spominjali su meksikansko selo — uzvratili izbjegavajući njegov pogled. — Jedite.

— Vi mi nešto prešućujete — reče John. — Hoću znati što se dogodilo s mojom braćom.

Žena uzdahne.

— Znala sam da ćete mi postaviti to pitanje.

— Pa odgovorite!

— Vaša braća su mrtva — odgovorila je posve tiho.

— Šta! — John Laredo skoči. Linda Holsum nježno ga pritisne na ležaj.

— Dogodilo se to dvadeset milja prije granice, pet dana nakon toga što su odjahali oдавде. Nije to bila potjera iz Los Alamosa. Neka druga došla im je u susret. Bilo je pucnjave.

John je teško disao. Žena nastavi:

— Potjere još uvijek krstare ukolo. Vaša braća morala su imati zlato. Nadene su samo novčanice. Mislila sam da vi morate nešto znati o tom zlatu. Ali neću vas ispitivati.

— Ja vam ne bih mogao reći — uzvрати John. — Ovamo smo došli sa zlatom. Kad su Jim i Frank odjahali, bio sam bez svijesti. Mora da su zlato sakrili negdje uz put. I to potjera traži?

— Da — odvрати ona. — Traže i lovci na sreću, pa i dangube.

— Nisu se raspitivali za mene?

— Nisu, John. Nitko ne zna da ste u mojoj kući.

— Ne razumijem.

— To vam vjerujem. — Ispriča mu što su braća smislila i završi riječima: — U lijesu se nalazi kameenje. Nerado sam pristala na taj bogohulni čin, no bilo je to za vašu sigurnost.

Oko Johnovih usana zaigra jedva primjetan smiješak. Iznenada mu je palo na pamet što znači cirkus s lijesom. Dovoljno je poznavao Jima da bi znao kako je na pravom putu.

Žena je iz njegova lica pokušavala nešto odgonetnuti. No ono što je mislio ostalo je skriveno.

— Zašto ste postali razbojnici? — upita ga.

On slegne ramenima.

— Možda je tomu kriv rat. Ili mi sami. Tko zna? — odvрати. — Bilo nas je petoro braće, sami kršni momci. Borili smo se pod Stuartom u teksaškoj brigadi. Dvojica su poginula. Zatekli smo ruševine i pepeo. Najteže je pogodilo Jima. Nije znao čime bi prehranio ženu i dvoje djece. Zatim...

Ona mu upadne u riječ:

— Čula sam što su Sjevernjaci radili u Texasu. No i oni iz Konfederacije palili su i pustošili gradove. Sve je prošlo. Sad treba zakopati mržnju. Vojnici su izvršili samo svoju dužnost.

Zamišljeno je zašutjela.

— Moj muž bio je u vojsci Unije — nastavi nakon nekoliko trenutaka. — On... se nije vratio. Ostali vojnici povratnici govorili su da je pao kod Shenandoaha.

— Žao mi je — reče John.

— Ne govorimo o tome. Možda je tako moralo biti.

Te riječi Johnu otvore oči i otkriju mu da je on toj ženi bio više od ranjenika kojega mora negovati. Sad je shvatio i izraz u njezinim očima kad bi ga pogledala. Postali su bliski.

Idućih dana sve je češće govorio kako će otići u Meksiko. Linda nije htjela ni čuti. Iako joj je bilo jasno da se John ne može vječno skrivati od ljudi te već zato mora otići, ničega se nije bojala kao trenutka kada će je ostaviti. Jedne večeri on reče.

— Više ne mogu ostati. Jednom će se otkriti da skrivaš nekakvog muškarca. A što će biti onda? I sama znaš što me čeka ako me otkriju.

— Naravno, John — uzvratila mu ona. U glasu joj zazvučila nada: — Ali ne zaboravi da te smatraju mrtvim. John Laredo više ne postoji. Uzet ćeš drugo ime i...

— Ali — prekine je on — unatoč tome ne smijem ostati u ovom selu. Ni pod lažnim imenom. Odviše sam sličan svojoj braći. Ljudi ovdje nisu slijepi. I što ću ovdje? Ne mogu čitav život ovdje čučati!

Linda se trgne. Nikad još nije s njom razgovarao tako oštro.

— A što će biti sa mnom? — upitala ona.

— Doći ću po tebe čim tamo preko osiguram budućnost. Doći ću, sasvim sigurno.

Pod tim uvjetom složila se da ode. Vjerovala mu je i nadala se da će održati svoje obećanje. Nadala se tome zbog sebe i djeteta koje je nosila pod srcem.

Još iste večeri na mušičavoj muli John Laredo napusti gnijezdo Silvertown.

* * *

Odjahao je preko granice u Meksiko, čvrsto odlučivši da jednoga dana ispuni svoje obećanje. Namjera mu je bila čvrsta i nakon dva mjeseca kad je upoznao drugu ženu, jednu djevojku iz saluna koja je zbog »neke stvari« morala preko granice. Ovdje je već bila dotjerala do točionice pića. O toj su ženi ljudi govorkali kako je na nekakvu plesu ustrijelila nekog čovjeka, pa je traži šerif.

John još uvijek nije počeo ništa ozbiljno. Naprotiv. Da bi nekako proživio, morao je prodati i mulu. Ali zbog toga nije bio ozlojeđen, znao je da je bogat.

Nije se ni trudio da nađe pošten posao. Živio je samo za dan kada će donijeti svoje zlato. Kad ga bude imao u ruci, mislio je, kupit će zemlju i podići ranč konja. Možda u Montani ili Wyomingu. Jedino je Meksiko bio isključen.

Takvi su bili planovi čovjeka koji se zvao John Bannock i koji je puštio crnu bradu.

Toga dana, kad je prvi put ušao u krčmu Amely Lester, imao je u džepu vrlo malo novaca, a njih je u drugoj krčmi zaradio kockom. Bio je gladan i žedan, i Amely je zemljaku dala što je poželio. Ugošćavala ga je velikodušno, pa i onda kad uopće ne bi imao novaca.

Tu i tamo sjetio bi se Linde Holsum. Međutim, namjera da održi zadanu riječ više nije bila takó čvrsta.

Kad se nakon više mjeseci uz nekakav izgovor oprostio od Amely kako bi malo skoknuo preko granice, namjeravao je posjetiti Silvertown. Vjerovao je da će naći prave riječi da utješi Lindu.

Čekao je noć, šestu nakon svog odlaska iz Meksika, i potajno ujahao u Silvertown. Međutim, kad je zakucao na vrata Lindine kuće, i dalje je ostalo tamno.

Nakon toga put ga je odveo do bare. Našao je mjesto na kojem je ležala zakopana njegova prošlost i koje je skrivalo zlato.

Sve je bilo u redu. Nitko nije dirao napola razneseni humak. Odlučio je da iskopa zlato, ali prije nego što je počeo naiđe pijani jahač te John promijeni položaj da ga ne opazi. Sakrio se iza nekog humka.

Križ na humku još nije bio star. Mjesečina je bila dovoljno jaka te je uspio pročitati natpis.

Na poprečnoj dasci stajalo je ime: Linda Holsum.

Otkriće ga nije porazilo toliko da preko njega ne bi mogao prijeći.

Žena koja je osim njega jedina mogla nešto naslućivati o skrovištu blaga, bila je mrtva.

U Meksiko se vratio bez plijena. Nakon nekoliko tjedana vjenčao se s Amely Lester.

Prolazilo je vrijeme. Vrećice sa zlatom ležale su, razmišljao je, u Silvertownu. John je sve rjeđe po-

mišljao na to da ih donese. Budući da je muška čeljad u Meksiku pila mnogo pulque i tequile, utržak točionice bio je dovoljno velik.

Idućih godina John bi tu i tamo polazio na daleka putovanja. Ona su uvijek vodila u Silvertown, gdje je posjećivao grobove u barištu; jednoga od njih sve je više gutala divljina.

Poslao je glasnike koji su ga imali izvijestiti o potomcima stanovitog Jima Lareda. Tako je doznao da se Jimova udovica u međuvremenu udala za nekakvog oficira Sjevernih Država. Ona i Jimova djeca živjeli su dobro.

I pjevačica koja je bila zaručena s Frankom Laredom te s njime imala sina, savjesno se brinula o njemu.

To je doznao John. A doznao je i više. Jednoga dana neki mu je čovjek pripovijedaó da je Linda Holsum prije smrti rodila dječaka.

John nije bio otac samo troje djece s Afely, već i otac četvrtog dječaka. Taj je živio u Silvertownu kod nekih prijaznih ljudi.

John je živio u meksikanskom selu i nije imao razloga da bude zabrinut. Vrijeme je provodio u dokolici, sve se više prepuštao navikama koje su se sastojale u povremenom dugom jahanju i uživanju alkohola. Brada mu je postala siva. Taj John Bannock nije imao »ničega« zajedničkog s čovjekom koji je nekoć bio razbojnik i zajedno sa svojom braćom opljačkao banku u Los Alamosu. To su već zaboravili.

John se sve češće opijao. Rakija ga je podlokavala i mrvila. Sve je češće posizao za bocom. Više nije ni pomišljao na iskopavanje blaga. Nije to htio učiniti sam. Drugi neka to obave za njega.

Poslao je četiri čovjeka koji su odjahali preko granice s nalogom da skupe potomke Laredovih.

Od napada na banku prošle su dvadeset i četiri godine.

III

Pao je sumrak kad je Jesse Holsum pola milje pred sobom ugledao prve kuće malog naselja.

— Nadam se da smo na cilju — obrati se svom meksikanskom pratocu.

— Da — uzvрати crnooki Ramon Ayala — to je to mjesto.

Jesse odahne. Veselio se što je jahanju kraj. Već su šest dana u sedlu on i taj čovjek, koji ga je pronašao na ranču i nagovorio na put.

Čini se da ni sam Ayala nije znao zašto. Ili nije poznavao prave razloge. Na Jessova pitanja slijegao je ramenima i neodređeno odgovarao.

— Već ćeš doznati — ponavljao bi kad bi Jesse ponovno načinjao tu temu. — John Bannock je veliki čovjek, ali i lukav. To je sve što znam.

Jesse Holsum razvuče opaljeno lice. Gorio je od nestrpljivosti. S tim se miješao još jedan osjećaj, koji ga je opominjao i upozoravao na oprez. Nije se mogao osloboditi sumnje da možda jaše u klopku.

Priča se da preko granice čovjek dobije nož u leđa prije nego što uspije popiti viski.

Spustila se noć. Kad su stigli do prvih kuća već je bio mrak. Pred više kuća visjele su svjetiljke i oskudno osvjetljavale široke ulice.

Dva jahača dojahala su do trga na kojemu se nalazila stara crkva.

Budući da je Jesse Holsum ovdje bio stranac, Meksikanac je jahao pred njim koliko je iznosila dužina njegova konja. Prešao je preko trga i zaokrenuo u usku, krivudavu ulicu u kojoj je udarac kopita potmulio odjekivao. Prošli su pored krčme pred kojom su prodavali zjake odrpani muškarci u velikim slamnatim šeširima. Kroz otvorena vrata dopirao je miris duhana i patokine pare, cilik violine i smijeh žene. Čula se promukla dernjava nekog pijanca.

Ayala pritegne uzde.

— Tu smo! — reče cereći se. — U ovoj kući stanuje čovjek koji želi s tobom razgovarati. Nadam se da sada nije pijan.

Jesse nije odgovorio. Kao začaran zurio je u zgradu na kojoj je fasada izgledala raskošno. Po velikim svjetilkama na svježe okrečenom zidu lako se moglo pogoditi da se i ovdje nalazila krčma.

— To je Amelyna točionica — promrmlja Meksikanac kao da je pročitao Jessove misli. — John Bannock oženjen je vlasnikom.

Kauboj samo kimne. Vidio je da je ulaz zatvoren.

Prozori su bili osvijetljeni ali zasjenjeni. Nije se čula nikakva glazba, nikakva buka ni smijeh. Na prečki nije bilo nijednog konja.

Sve to odavalo je da u to doba točionica ne radi. Možda je taj John Bannock, pijan, izbacio sve goste van.

— Sjaši! — reče Meksikanac. — Bit će da ovi unutra već čekaju.

Jesse skoči s konja. Meksikanac prihvati uzde.

— Odvest ću ga u štalu, amigo. Vranac će biti dobro ugošćen.

Jesse je gledao za momkom sve dok nije zamakao iza vrata što su vodila u stražnje dvorište. Zamotao je cigaretu, a kad je mladić sa životinjama nestao, pripali i priđe vratima.

Zastane krzmajući. Pušio je i prisluškivao prigušene šumove i glasove iz kuća, no iako je ulica u tom dijelu bila tiha i tamna, ništa nije razabirao. Njegova nada da će se Ayala vratiti i uvesti ga u kuću bila je uzaludna. Momak se nije pojavio. Jesse Holsum dopuši cigaretu i baci čik u prah. Zatim pokuca na vrata.

Pošto se uvjerio da su ga unutra čuli, prestane kucati i stavi ruku na revolver.

Nije dugo čekao. Nakon nekoliko trenutaka vrata se s unutrašnje strane otključaju i otvore. Kroz otvor provuče glavu mlad čovjek, Amerikanac. Crne su mu oči ispiti-valački odmjeravale Jessea.

— Kako se zoveš, gringo? — upita ne baš srdačno.

Kauboj skloni ruku s revolvera i nasmije se.

— Mislio sam da me Ramon Ayala već najavio. Zovem se Holsum, Jesse Holsum.

— Onda smiješ ući. Čekamo te. — Nakon tih riječi mladić se makne i propusti došljaka.

Jesse uđe u veliku prostoriju. Točionica gostionice, ustanovio je na prvi pogled. Zdesna nalijevo protezao se velik šank koji se završavao tek gdje je započinjao povišen podij za ples. Desna strana prostorije bila je ispunjena stolovima i stolicama.

Zaposjednut je bio samo jedan stol. Za njim su sjedila tri muškarca, Amerikanca, koji su prema njemu okrenuli glavu te znatiželjno zurili u njega.

— Ti si dakle Jesse Holsum — izusti mladić koji je bio odjeven poput kockara. — Dobro došao u Meksiko! Već smo mislili da si se odlučio na nešto drugo.

— Izreći dobrodošlicu u ovoj kući priliči meni i mojim sinovima. Ti si ovdje stranac kao i ovaj tu — ogla-si se zajedljiv glas iz pokrajnjih vrata.

Jesse, za kojim su ponovno zaključali vrata, okrene glavu i ugleda ženu energičnih crta. Podigne šešir i reče:

— Pretpostavljam da ste vi gospo-da Amely Bannock.

— Pogodio si — reče vlasnica točionice. — Stigao si u posljednji čas. Bannock neće još dugo. Možeš mi govoriti ti.

Jesse je promatrao ženu, bio je zbunjen.

— Vjerojatno si gladan — nastavi. — Sjedni k ostalima za stol. Donijet ću ti nešto za jelo.

— Bilo bi mi draže da doznam zašto ste me pozvali ovamo — odgovori Jesse.

— To i mene zanima — slegne ramenima Amely.

— Ni vi, dakle, ne znate... mislim, ni ti ne znaš što od mene hoće John Bannock? Ja ga uopće ne poznajem.

— Vjerujem ti. Znam samo da on sebi umišlja da je tvoj otac.

Kauboj zapanjeno izvali oči.

— Što?

— Tako tvrdi — odsiječe žena. — Ali mislim da on nije baš pri zdravoj pameti. Što nije nikakvo čudo, već mjesecima živi samo od rakije.

Žena izađe.

Jesse je stajao kao gromom ošinit na svom mjestu i zurio u vrata koja su se iza Amely Bannock bučno zatvorila.

— Što stojiš? — začuje izdaleka glas čovjeka koji ga je već bio nagovorio. — Sjedni!

Jesse priđe stolu. Zamišljeno je promatrao muškarce.

Onaj koji je izgledao kao kockar bio je Jessovih godina. Nosio je uske prugaste hlače, svilenu košulju s volanima i loše skriven ramentolbolac za revolvere, u koji je bio utaknut jedan derringer. Ruke su mu bile duge, uske i pokretne. Oči kao i lice: hladne, budne i vrebajuće. Iz tog je čovjeka zračilo nešto opasno.

Drugom Amerikancu bilo je oko dvadeset godina, a izgledao je mirne naravi i promišljen. Mogao je biti farmer, čovjek koji pošteno zarađuje svoj kruh.

Treći, najmlađi, bio je vrlo sličan čovjeku koji je Jesseu otvorio vrata, a sada je i on prišao stolu. Jasno se vidjelo da su braća.

— Dakle, zanima te što stari Bannock hoće od tebe — javi se čovjek s revolverom. — No to se i mi pitamo. Vjerojatno nas je pozvao iz istog razloga. Mene i, pokaže na bijelca pored sebe, njega. Čudiš se? A još ćeš se više začuditi kad ti kažem da smo svi u rodu. Ja sam na primjer, Henry Flintstone, sin tvo-

ga pokojnog strica Franka kojega su ustrijelili kao kradljivca banke.

Jesse se razljuti. Muškarci prasnu u smijeh.

— Istina je sve što veli — reče čovjek koji je izgledao kao farmer. — On nije samo tvoj bratić, nego i moj. Zovem se Tom Laredo i sin sam tvoga drugog strica, stanovitog Jima Lareda, koji također više nije živ.

Jesse pažljivo osluhne ime Laredo. Ali nije imao vremena razmisliti o tome jer Tom nastavi:

— Ova dva momka ovdje tvoja su polubraća. To su sinovi Johna Bannocka, koji se nekoć zvao John Laredo. Za sada ni mi više ne znamo.

Plavokosom je kauboju i to bilo dosta. Spusti se u stolicu kao premlaćen.

— Ja sam Dan — reče mladi Bannock koji je dotad šutio. — A ovo je Morgan. Naš otac je pao sa stepenica. Čini se da će uskoro umrijeti. S nama ima nekakve planove, zato vas je pozvao. Možda će nam to moći reći.

— Nadajmo se — promrmlja Tom. — Nisam dojahao samo zato da vidim Meksiko.

Henry Flintstone podrugljivo se nasmije. — Stari je pijan odjedrio niz stepenice. Možda smo baštinici.

Prije nego što je itko mogao nešto odgovoriti, naglo se otvore vrata iza šanka kroz koja je bila izašla Amely Bannock. U sobu uđu dvije mlade djevojke. Jedna je nosila pladanj s jelom, druga krčag s vinom i čašu.

Obje su bile zgodne, iako svaka na svoj način. Jedna je bila plava, druga crna.

— I one su članovi obitelji — reče Tom zabavljajući se. — Luz je moja sestra, to je ova plavojka. May je sestra Morganova i Danova, dakle i tvoja polusestra, Jesse.

U prošlih nekoliko minuta toliko se novosti srušilo na Jessea da je ovu novu vijest jedva shvatio. Zbunjeno kimne dvjema djevojkama, koje su ga promatrale suzdržano i znatiželjno.

Plavokosa Luz stavi pred njega jelo, a May, crnooka i sićušna, naliže mu vina.

— Majka je otišla do oca da ga obavijesti o tvom dolasku. — reče. Zatim, praćena Luzom, ponovno iziđe.

— Što kažeš na to? — upita Henry cereći se. — Nije li naša obitelj zanimljiva?

* * *

John Bannock ležao je u svom krevetu visoko poduprt jastucima i mutnim pogledom kružio po sobi. Disao je na mahove i hropćući, zakašljavajući se s vremena na vrijeme. Obrazi su mu upali, koža siva i pokrivena hladnim znojem. Nos zašiljen. Brada također siva i raščupana.

Smrt mu je već bila zapisana na licu. Održavalo ga je samo čekanje vlastitog potomstva i potomstva njegova brata. A sad su se napokon sakupili oko njegova kreveta i iščekujući zurili u toga samrtnika.

— Sad ste dakle svi tu — započne govoriti. — Pozvao sam vas jer sam s vama htio sklopiti posao. Sad od toga neće biti ništa. Proklete stepenice... — soptao je.

Zatim slabim glasom izgovori imena Henryja, Toma i Luz te im

priopći da su njegova braća njihovi očevi. Na kraju se obrati Jesseu.

— A ti si moj sin. Prvorođeni sin. Ali nije riječ o tome, već o nasljedstvu. Ne ove kuće, jer to pripada vama — i pokaže bradom na Morgana i Dana — radi se o nečemu drugome. Moram ispričati sve po redu.

John Bannock stane bučno hvata ti zrak, zatim ispriča kako je sa svojom braćom opljačkao banku u Los Alamosu. Rekao je sve.

Kad je završio, u sobi zavlada grobna tišina. Prisutni su ga ukočeno gledali.

— Potreban mu je gutljaj — Amely prekine šutnju. — May, donesi mu nešto.

Djevojka bez riječi izide i vrati se s bocom pića.

— Ne to! — vikne Luz. — To će ga ubiti!

Amely odmahne rukom. — Ništa drugo ne podnosi.

May pristupi krevetu i svom ocu prinese bocu do usana. Otpije pohlepno, kao netko tko skapava od žeđi.

Jako piće, slično pivu, kao da je oživjelo starog Bannocka. Lice mu se malo osvježilo. Glas mu je zvučao gotovo preklinjući kad je rekao:

— Zlato još uvijek leži u Silvertownu pored bare. Htio sam ga s vama podijeliti, ali držim da mi više neće trebati. Ima ga oko sto tisuća dolara! Suhog zlata. Čitavo bogatstvo. Dostajat će za sve.

— Tek sad to kažeš? — poviče njegov sin Morgan.

— Da. Tako sam htio. Tek sad ste dovoljno odrasli da možete uzeti blago. Sada kad će me uskoro odnijeti vrag.

Bannock napravi stanku te ispiti-
vački pogleda svog sina Morgana.
Čini se da je pogodio misao koja je
mladića mučila.

— Slušaj, Morgan — reče prijete-
ći — upamtite svi! Zlato pripada
svima, ne jednome. Svatko mora
dobiti jednaki dio.

— Nikome nije ni na kraj pameti
da prevari drugoga — brzo odgo-
vori Morgan.

— Ne, sigurno nije — požuri se
Henry Flintstone. — Mi smo jedna
obitelj.

Stari isturi bradu. — Neka muš-
karci odjašu u Silvertown i iskopa-
ju zlato. Krenite nakon pokopa. A
sad idite! Hej, Jesse, ti ostani!

IV

Jesse Holsum zamišljeno je gle-
dao svoga oca. Primakao je stolicu
blizu krevetu i čekao da stari opet
progovori.

— Jesse — izusti napokon — tvo-
ja je majka bila dobra žena. Ja sam
je napustio, a ni o tebi se nisam bri-
nuo.

— Ne moraš se ispričavati — od-
govori Jesse — Mogu shvatiti da su
ti Amely i ostali više značili.

— Ne prezireš me?

— Ne. Pomirio sam se s činjeni-
com da nemam pravog oca. Bolje je
da stare stvari ostavimo na miru.
To ničemu ne vodi.

— Imaš pravo, ne vodi ničemu. —
Stari je opušten ležao nepravilno
dišući i ukočeno gledajući pred
sebe. — Da je onda u Los Alamosu
išlo kako treba, sve se moglo svršiti
sasvim drugačije.

— Nisi pomislio da zlato zapravo
pripada bankaru iz Los Alamosa ili
njegovim potomcima? — upita Jes-
se. Glas mu je imao gorak prizvuk.

— Jesam. No ti su ljudi odavno
prežalili gubitak zlata. Vjerojatno
na to više ne pomišljaju. Nikada ne
valja suviše razmišljati o stranim
ljudima. Život je težak, Jesse. Koga
je briga što je tebi loše? Uvijek

moraš prihvatiti ono što ti se nudi.
Samo tako možeš opstati.

* * *

U drugoj sobi sjedili su Bannocko-
vi oko ognjišta. Drhtav plamen bio
je jedini izvor svjetla u toj prostori-
ji. May je pošla umirućem ocu jer
je sad pozvao nju.

— Prokleti gringos! — režao je
Morgan. — Sad su nam za vratom,
treba pogledati kako ćemo ih se
osloboditi. — Govorio je kao da i
sam nije Amerikanac. Ali možda se
osjećao napola Meksikancem. Bjes-
no se podigne sa svog mjesta te poč-
ne hodati po sobi gore-dolje.

— O mrtvima samo dobro — reče
Amely. — Ali vaš nas je otac godi-
nama obmanjivao. Ovamo je došao
kao prošnjak. Nije imao ništa osim
što mu je bilo na tijelu. Nisam mo-
gla ni pomisliti da ima skriven ime-
tak. Lagao je i dopuštao da ga hra-
nim. A ovo je sad hvala. Zove stra-
ne ljude u kuću da bi im ostavio
ono što pripada samo nama. Samo
nama! — Zastala je. Sjedila je tro-
mo, a oči su joj sijevale. Zatim na-
stavi:

— Sada znam zašto je često potaj-
no i tiednima izbivao. Neprestano

je jahao preko granice i odlazio pogledati je li još netaknuto skrovište u kojemu leži zlato. A meni je govorio da posjećuje stare prijatelje.

— Imaš pravo — oglasio se Dan. — No od predbacivanja nikakve koristi. Morali smo prije znati gdje je zlato. Tada nijedna od gringosa ne bi bio ovdje. Oni su nam doduše rođaci, ali mi ih nismo poznavali. Zašto da dijelimo? Samo Jesse ima pravo na udio, jer je on naš brat. Moramo ga pridobiti na našu stranu.

— Ne zvuči loše — reče Morgan. — To bi trebalo biti lako. Čini mi se da se gringosi ne vole. Ne izgledaju vezani kao prst i nokat.

— A ako se varaš? — Dan je zastao nasred sobe i gledao svog brata.

— Što da učinimo? — upita Morgan. — Mučni glavom.

— Već jesam. — Dan se naceri. — Već mi je nešto palo na pamet.

* * *

Ujutro, kad je May išla pogledati oca, bio je mrtav. Umro je onako kao što je zapravo i živio, sam.

Obitelj Laredo na različite je načine primila vijest koju je May izgovorila tihim glasom.

— Dakle, mrtav — rekao je Henry Flintstone kad ga May više nije mogla čuti. — Vrijeme je da vidimo to zlato. — Riječi je popratio mračnim osmijehom.

— To nije šaljivo — promrmlja Jesse.

— Oprosti, rođake. Posve sam zaboravio da ti je to bio otac. — Kada Jesse nije odgovorio, nego je i dalje zurio u strop, on ispitivački nastavi: — Kako izgleda čovjek koji te doveo preko granice?

— Hm, tako kao što izgledaju Meksikanci. Vjerojatno je nešto tvrdi od ostalih. Zašto te to zanima?

— Registriram ljude koji bi nešto mogli znati o našem poslu.

— Bojiš se da bi i drugi mogli posegnuti za zlatom?

— Upravo tako. Čovjek nikad nije dovoljno oprezan. He, što si mislio kad te Ayala pozvao da dođeš?

— Koješta — odgovori Jesse. — Čak sam pomišljao da bi mogao postojati netko tko me mrzi pa me tu čeka da me dokrajči.

Henry se tiho nasmije.

— Što se mene tiče, ja sam računao samo na tu mogućnost. Zar je s tobom bilo drugačije, Tom?

— Zapravo nije.

Flintstone kratko razmisli, onda odgovori:

— Želite li dijeliti s ovdašnjim rođacima?

— Ne, ako je to moguće — odgovori Tom.

— A ti, Jesse?

— Ne znam — odgovori kauboj izbjegavajući odgovor.

— Ako rođaci otpadnu — reče Tom — dobit ćemo, računajući tu i moju sestru, svatko dvadeset i pet tisuća dolara.

Henry se kiselo nasmije.

— Teško da Luz može isključiti rođake. Ona nema pravo na dvadeset i pet tisuća. Neće dobiti ni više ni manje nego što joj i bez toga pripada.

Jesse promijeni temu razgovora:

— Jeste li pomislili da zlato ne pripada nama? Prisvojimo li ga, i sami postajemo banditi.

— Banditi? — gundao je Henry. — To je feška riječ, Jesse. Radi se o zlatu što su ga njegovi prvotni vlasnici odavno otpisali. Bili bismo glupi kad ga ne bismo uzeli. Takva se šansa pruža samo jednom u životu.

— To je istina, Henry. No ipak nije u redu da zadržimo zlato. Nismo o njemu ništa znali...

— Da ga izručimo? — prekine ga igrač. — Da se vratimo kući siromašni kao što smo pošli? Cijeli bi nam se Zapad smijao. Ako je to tvoja posljednja, onda...

— Ne svađajte se — umiješa se Tom. — U ruci nemamo ništa. Bilo bi bolje da pričekamo i vidimo da li još uopće postoji. A onda ćemo znati što će biti poslije.

* * *

Soba je bila mračna. Tek tu i tamo zasjalo bi poneko malo svjetlo kad bi koji od muškaraca povukao dim iz cigarete. A onda bi to prestalo.

Muškarci su ležali i razmišljali. Svi su bili rođaci, ali su se razlikovali kao vatra i voda. Misli su im išle raznim putovima.

Jesse Holsum razmišljao je kako je čovjek koji mrtav leži u jednoj od soba ove kuće njegov otac. Ipak nije osjetio veliku žalost. Taj mu je čovjek još jučer bio posve tuđ.

Prije bi bio veseo da je mogao odgonetnuti tajnu svoga oca. A sada kad je zagonetka bila riješena bilo mu je žao. Sve mu se činilo kao ružan san. Njegov otac razbojnik, pljačkaš banke. Priča o Los Alamosu nije mu bila nepoznata. Spominjalo se i ime Johna Lareda.

I upravo je taj John Laredo bio njegov otac.

U vezi s napadom na banku palo mu je na pamet i zlato. Njegov je otac vjerovao da je neobičnim zavještajem učinio dobro. A zasijao je nepopravljivu zbrku.

Jesseu je bilo jasno da ni pod kojim uvjetima ne smije primiti opljačkano zlato. Shvatio je i to da je jedini koji tako misli. Njegova polubraća i bratići mislili su kako da se što prije dokopaju plijena. U tome je osobito jasan bio Henry. Drugačije je je mislila možda samo Luz. No s njom o tome još nije razgovarao.

Znao je da će morati paziti što govori. Činilo mu se da Henry pazi na njega.

Iz jednog kuta sobe čulo se hrkanje. Tom je zaspao. Henry se još kretao. Tu i tamo zaškripao bi krevet.

Misli čovjeka koji je odrastao u igračnicama bile su sasvim druge naravi. Kružile su isključivo oko zlata u Silvertownu.

Henry je grozničavo razmišljao kako da ga sam strpa u džep. Znao je da bi pripalo samo njemu kad bi se potajice iskrao odavde te prije drugih stigao do gnijezda. No znao je i to da bi ga progonili. Nije ih se bojao jer je bio brz na revolveru, ali ipak: protiv njega bila su četvorica. Četiri čovjeka koja nisu izgledala tako da ih je lako prestrašiti.

Brinulo ga je jedino to što mu je potrebno koješta želi li svoj naum izvesti uspješno.

Potrebna mu je prije svega lopata kojom bi iskopao blago, zatim još jedan konj koji bi nosio plijen. I to konj koji je snažan i izdržljiv poput njegova.

Bila je ponoć. Počeo je računati. Do jutra ostaje još pet sati. Ne ot-kriju li do tada njegov bijeg, pred-nost će biti dovoljno velika.

Henry prestane razmišljati, sada je samo osluškivao.

Tom je gromoglasno hrkao. Iz Jes-seova smjera čulo se duboko rav-nomjerno disanje.

Spava li?

Ili ga obmanjuje?

— Jesse? — zovne igrač. — Jes-se!

Odgovora nije bilo.

Povici su bili tako glasni da bi ih budan morao čuti. A bili su i do-voljno tihi da ne probude nekoga tko spava. Henry se zadovoljno nas-miješi. Bio je uvjeren da i Jesse spava. A kako je znao da je prvi san dubok, nije oklijevao.

Bešumno se digno s ležaja. Sjed-ne na rub kreveta te pipajući potra-ži svoju odjeću koja je ležala na sto-lici. Sve je našao. Brzo se obukao, navukao čizme, prebacio revolver. Sad još samo kaput, šešir i pušku.

Kad je posegao za puškom koja je bila naslonjena uz uzglavlje kre-veta, naglo ustukne.

— Kamo ideš? — upita netko.

Henry prepozna Jesseov glas i opsuje.

— Malo na zrak — odvrati. — Jako je sparno. Ne mogu spavati. — Makne ruku s puške i uspravi se. — Zašto pitaš? — doda.

— Tek tako. — Jesse zijevne, promrmlja nešto nerazumljivo i okrene se na drugu stranu. Krevet zaškripi.

Henry neodlučno zastane pored kreveta.

Razmišljao je o tome je li Jesse mogao vidjeti da je posegao za puš-kom. U sobi je bilo samo toliko svjetla da su se nazirale konture.

Vlastiti planovi učinili su mu se krajnje opasnima. Odbacio ih je jed-nako brzo kao što ih je i skovao. Ne, ne smije trčati pred rudo. Možd-a će poslije izglediti biti veći.

Unatoč tome iziđe iz sobe ne tru-deći se da bude osobito tih.

Prošao je kroz osvijetljen hodnik i izišao na trijem.

Pred njim je bilo stražnje dvorište omeđeno štalama i ostalim go-spodarskim zgradama. Mjesečina je obasjavala prostor. Usred dvorišta stajao je velik zdenac s ozidanim rubom.

Henry je zastao i zatakao palce u pojas. Bilo je tiho. Ipak je znao da nije sam. Netko ga je promatrao.

Okrene glavu, pogleda oko sebe i otkrije vitku spodobu naslonjenu na stup.

— Luz! — reče začuđeno. — Što tu radiš? — Prišao joj je.

— Nešto mi se ne sviđa — prizna djevojka. — Bojim se biti sama u sobi.

— Mislio sam da spavaš s May?

— Ona s majkom čuva mrtvu stražu.

Henry Flintstone nešto promrmlja.

Zatim su polako šetali i zaustavi-li se tek na mjestu gdje se trijem spuštao za jednu stepenicu. Henry posegne u džep, izvuče duhan i papir te vještīm prstima zamota cigaretu.

— Hoćeš li i ti jednu, sestrlično?

— Ne pušim.

On se osmjehne i zapali cigaretu.

— Što misliš o toj stvari? — upita kada je povukao dva dima. — O našem nasljedstvu.

— Žao mi je što sam došla — uzvratila Luz. — Ali Dan koji je došao po Toma i mene nije popuštao. Rekao je da je vrlo važno.

— I bilo je važno, zar ne?

Luz nije odgovori. Osjećala je odbojnost prema Henryju. Taj joj se čovjek nije sviđao. No kako joj je bio bratić, potisne svoje osjećaje.

Ovoga je trenutka bila zadovoljna što nije sama.

V

Jesse je promatrao Henryja. Nije mu promaklo da je htio ponijeti pušku.

Što će mu oružje ako je, kako veli, pošao udahnuti malo zraka? Što smjera?

Jesse nije vjerovao svom bratiću.

Ustao je iz kreveta i obukao se. Ne probudivši Toma iziđe iz sobe.

Prošlo je četvrt sata otkako je Henry izišao. Jesse je kroz stražnja vrata izbio na trijem i pogledao oko sebe. Ali ništa nije otkrio.

Stražnje dvorište ležalo je pod mjesečinom. Jesse ga preleti pogledom i zaustavi se na štalama.

Mislio je na konje. U štali je vidio vrata koja su vodila na ulicu. Nije bilo osobito teško neprimijećen otići odavde.

Jesse nije krzmao. Tjeran strahom da stiže prekasno, brzo je prešao dvorište. Stigao je do stajskih vrata iza kojih su bili smješteni konji. Prisluskiavao je. Kad ništa nije čuo, tiho otvori vrata.

Zapahnuo ga je zagušljiv, topao zrak, zasićen mirisom konjskog znoja i amonijaka. Ušao je, zatvorio vrata i stupio korak u stranu. Zatim je stao i osluškivao čitavu minutu.

Nije čuo ništa sumnjivo. Konji su zafrkali, kopita su strugala, šuškalilo je sijeno. Sve šumovi koji pripadaju staji.

Uza sve to Jesse je osjećao da u ovom velikom prostoru nije sve u redu. Osjećao je opasnost koja se približuje.

Krajnje oprezno, čvrsto napetih mišića, kliznuo je kroz tamu. Bez teškoća našao je odjeljak s konjem. Životinja ga je prepoznala po mirisu i tiho zapuhala, kao na pozdrav. Jesse je nježno pogladi po dlaki i krene dalje.

Odmah do njega nalazio se odjeljak koji je bio stavljen na raspolažanje Henryju Flintstoneu za njegova zelenka. Velik konj mirno je stajao u svom odjeljku. Ništa nije upućivalo na to da je netko životinju upravo htio osedlati.

Jesse je razmišljao. Je li krivo osumnjičio svoga bratića? Jesu li sumnje neopravdane?

Došao je do vrata koja su vodila na ulicu. Prsti su mu opipali suho drvo. Napipao je zasun koji je zatvarao vrata s unutrašnje strane. Henry bi morao biti u štali.

Odjednom iza sebe začuje nekakvo struganje. Činilo se kao da se nekakva čizma vuče po podu štale.

Tako je izbjegao udarac u glavu. Kauboj se munjevito sagne.

Jedno se tijelo sudarilo s njegovim, jedna se ruka sručila na njegovo rame, a teški predmet tresnuo na pod.

Jesse zgrabi ruku i okrene je tako da je neznanac zaurlikao. Istodobno mu u tijelo zabije koljeno, ispusti ruku i udari ga stisnutom desnom šakom.

Šaka pogodi uglatu bradu. Čovjek bude odgurnut prema nazad, zatetura, prevrne se i otkotrlja u prazan pregradak.

Jesse se baci za njim i padne u sijeno. Čovjek koji ga je napao hitro klizne u stranu i baci se na Jesseova leđa.

U štali je bio takav mrak da Jesse ništa nije razabirao. Unatoč tomu znao je da ima posla s Henryjem Flintstonom.

— Štakore! — ogorčeno zareži kad mu je pošlo za rukom da se otrese momka. — Bojiš se otvorene borbe. Pokazat ću ja tebi.

Ponovno zamahne šakom, ali udara u prazno.

Mladić kojega je smatrao svojim bratićem bio je okretan kao zmija. Nekako mu je uspjelo izmaknuti izvan dohvata Jessovih šaka.

Jesse je još čučao u sijenu, kad začuje nekakvo struganje. Znao je da je protivnik povukao nož i da će odmah nasrnuti na njega.

Čuo je kako šušti tkanina i kako čovjek žestoko diše, te odskoči.

Ipak nije izmakao oružju. Drveni pregradni zid bio mu je odviše blizu, te leđima tresne u nj. Istodobno

osjeti oštro željezo koje mu razreže odijelo i pogodi kožu. Iznenada bol natjera ga da zastenje.

Čekao je da ništarija još jednom ubode, svjestan da to više ne može spriječiti. Ali to se nije dogodilo.

Momak odskoči i pobjegne.

Jesse se uspravi. Probadao ga je bok no ipak krene u potjeru. Pred sobom je nejasno vidio siluetu bjeGUNCA koji dokopao vrata, otvorio ih i jurnuo na ulicu.

Jesse u trku desnom rukom posegne za revolverom. Onom drugom revolver je već bio u rukama. Okrene se i opali. Jesse opali s visine kukova.

Potmulo su odjekivale detonacije pucnjava. Jedan metak prozui tih uz Jesseovo uho. Jesse opali još jednom.

Već je vjerovao da je napadač umakao, kadli začuje psOVKU. Riječi su zvučale meksikanski.

Opazi da je čovjek poklekao na desnu nogu. Ali slijedeće sekunde nestane.

Vjerovao je da je pogodio momka, zato potrči za njim.

Bio je već stigao do vrata, kadli se spotakne o nekakav predmet na podu. Posrnuo je, pao i lupio glavom o vrata.

Od udarca se gotovo onesvijestio. Svom snagom borio se protiv nesvjestice.

Još uvijek omamljen, uspravi se i opipa čelo. Krv, topla i ljepljiva, tekla mu je po obrvama. Psujući tetura na ulicu.

Ulica je bila mračna i tiha. Nisu se čuli ničiji koraci. Momak je nestao.

Konji su toptali kopitima, prestrašeno frktali i šibali repovima. Pokušavali su se otrgnuti. Hici su ih uznemirili.

Jesse je psovao i tražio svjetiljku. Upravo u trenutku kad ju je našao otvorila su se vrata kroz koja je iz stražnjeg dvorišta ušao u štalu. U pravokutnom okviru ocrtavale su se konture nekog čovjeka.

— Što se događa? — netko zapita. — Tko je pucao?

Jesse nije vjerovao svojim ušima. Taj tko je pitao nije bio nitko drugi do njegov bratić Henry kojemu je on pripisao podmukli napad. Njemu se najmanje nadao.

— Ja sam... Jesse — oglasi se. Nakon toga zapalio je stijenj.

Razlilo se žuto svjetlo i osvijetlilo dio štale. Henry je prolazio među boksovima. Iza njega pojavila se Luz. Lice joj je bilo blijedo.

— Pa ti si ranjen! — uzvikne djevojka vidljivo uplašena.

— Ogrobotine nisu vrijedne spomena — promrmlja Jesse. Košulja mu je bila razderana. Vidio se krvav rez. Imao je sreću.

Zatim podigne oči i upravi ih u Henryja i djevojku.

— Kako to da ste ovdje? — upita nepovjerljivo.

— Razgovarali smo vani jer nismo mogli spavati — odgovori igrač.

— Je li to istina, Luz?

— Da — potvrdi djevojka.

Jesse zavrti glavom.

— Upravo sam bio u dvorištu, no nisam vas vidio — mrmljao je.

Henry se nasmije. — Ali mi smo vidjeli tebe kad si ušao u štalu. Šuljao si se dvorištem kao Indijanac.

Jesse ne odgovori. Spusti glavu. Više nije sumnjao u Henryja. Momak je morao biti Meksikanac.

Jesse se sjeti psovke i napada nožem. Tako napadaju Meksikanci. Henry Flintstone pucao bi iz deringera.

— Očito si me špijunirao? — reče igrač.

Jesse ga pogleda.

— Da iskreno priznam, jesam — uzvрати. — Oprez je garancija za dug život.

Henry se ironično nasmije.

— To sam i mislio, Jesse. Nije lijepo svoje rođake dočekivati s nepovjerenjem. — Kad Jesse ništa ne odgovori, nastavi:

— Izgleda kao da si naletio na pumu. Što se dogodilo?

— Netko me uvrebao — reče Jesse. — Zaskočio me s leđa i htio ubiti. Ja...

— Ovom batinom? — prekine ga Henry, pokazujući komad drveta debeo kao ruka.

Jesse kimne. Sad mu je bilo jasno o što se spotakao kad je krenuo u potjeru za nepoznatim, koji mu je ipak umakao. Zaključio je riječima:

— Momka sam pogodio u nogu.

Henry je zamišljeno klimao glavom.

— Ako si ga doista pogodio moramo naći krvave tragove. Idemo pogledati. Svjetla imamo.

Jesse bez riječi krene prvi. Henry i Luz išli su za njim.

Izišli su na mračnu ulicu. Jesse je svjetljavao tlo. Uskoro su otkrili ono što se Henry nadao da će naći.

U prašini su se vidjele dvije-tri tamne mrlje.

— Dakle, ipak! — reče Jesse. — Što misliš o tome, Henry, da slijedimo trag?

— Ništa od toga — uzvratila igrač. — Momak je opazio da mu krvari rana te je poduzeo mjere da zamete trag.

— Tako je. Ako je jedan od Bannockovih, to ćemo brzo doznati. A ako to nije bio nijedan od njih, tada znamo da su unajmili čovjeka koji čuva štalu.

— Tako je — Henry Flintstone kimne glavom. — Netko želi spriječiti da jedan od nas tajno odjaše i pokupi zlato. Uvjeren sam da su to naši dragi rođaci.

Igrač je bio zadovoljan što on nije bio prvi koji je ušao u štalu.

— Dođi, bratiću! Idemo u kuću. Treba te zaviti. Osim toga želim malo pogledati Morgana i Dana. Dečki će nam morati pokazati jesu li im noge čiste.

Henry Flintstone je bio razočaran. Nijedan od braće Bannock nije bio ni ogreben.

* * *

Idućeg dopodneva bio je pokop Johna Bannocka. Lijes s mrtvacem odvukla su na groblje dva vranca upregnuta u kola. Iza kola išla je Johnova obitelj, a iza njih stanovnici meksikanskog sela.

Debeo svećenik držao je dug govor. Jesse nije razumio ni deset riječi. Amely Bannock i njezina kći prolijevale su silne suze.

Obje žene bile su u crnini od glave do pete, dok su Dan i Morgan bili odjeveni kao obično, te uopće nisu izgledali da ih je smrt njihova oca osobito dirnula.

Jesse se neprestano prisjećao noćnog događaja. Podsjećala ga je na

to i rana na rebrima. Opazio je da ga promatraju te podigne pogled.

Braća Bannock ironično su ga promatrala. Napad u štali nije bio njihovo djelo, no Jesse je bio uvjeren da su ga oni napali.

Jesse je promatrao prisutne. Katkada bi se, kao slučajno, okrenuo u drugom smjeru, da vidi i ostale ljude.

Opazio je samo da nema stanovitog Ramona Ayale, onog čovjeka koji ga je doveo u ovo gnijezdo.

Luz je sa svojim bratom stajala u blizini. Lice joj je bilo ozbiljno i bljedilo, no u plavozelenim očima nije bilo suza.

Pa zašto bi plakala, mislio je Jesse. Pokojnik joj vjerojatno ne znači gotovo ništa.

Nakon pokopa mnošto se razišlo. Bannockova kuća više ničim nije odavala da je stari Bannock zauvijek otišao.

Muškarci su se spremali na put. Neki konji bili su potkovani, ljudi su pregledavali sedla i hamove, dovlačili hranu i stvari za logorovanje, razvrstavali i pakirali. U dvorištu je vladala grozničava žurba.

— Ide li May s nama? — raspitivao se Henry kod Morgana, dok je ovaj na bunaru punio posude s vodom.

— Ne, ostat će ovdje kao i majka — uzvratila Morgan. — Dan i ja zastupat ćemo njihova prava. — Lice mu je bilo sumnjičavo kad je dodao: — Ti nemaš ništa protiv, ili imaš?

— Ni najmanje — reče Henry s grimasom. — Dobro je ako u našem pothvatu ne sudjeluju žene. Kad bi bilo po mome, ostala bi i Luz. Ali Tom želi da i ona ide.

— To je njegova stvar. Ne vjerujem da bi se Luz dobro osjećala kad bi je Tom ostavio ovdje.

— Ni ja ne vjerujem. Ovo nije za nju. A ni Tom baš ne žudi da još

jednom jaše ovamo. Zato i vodi sestru.

— Onda idemo u šestoro — reče Morgan, uzme mjehove s vodom i odnese ih u štalu.

VI

Konji su bili osedlani u sumrak, a kada je pao potpuni mrak, selo su napustile prve dvije od šest osoba spremnih za put u Silvertown. Bili su to Tom i Luz Laredo.

Nakon pola sata pošli su Henry i Morgan, te su se na dogovorenom mjestu sreli s bratom i sestrom. Tu su pričekali Jessea i Dana koji su stigli za pola sata.

Vjerovali su da su se neupadljivo iskrali iz sela.

— Sada smo svi na broju — mislio je Henry Flintstone. — Možemo krenuti, prijatelji.

Petorica muškaraca i jedna djevojka jahali su prema sjeveru.

•••

Do granice nije bilo teškoća. Kad su prevalili dvadeset milja na američkom tlu, bili su na putu točno dvadeset i četiri sata. Ljudi i životinje bili su umorni. Podigli su logor.

Uskoro je između niskog grmlja zapucketala vatra. Grmlje je čuvalo logor od neprijateljskih očiju.

Konji su stajali povezani u jednom redu i imali su dosta trave. Muškarci su sjeli na pokrivače pored vatre.

Luz je priređivala večeru. Kuhala je kavu i pekla ploške slanine.

— Hoćemo li koju partiju? — upita Henry nakon jela.

Nitko nije prihvatio prijedlog.

— Vi ste dosadno društvo — mrmljao je srdito s kartama u ruci.

— Zašto da nas nasamariš — reče Tom Laredo motajući cigaretu.

Henry Flintstone sjedio je posve mirno. Zatim je desnom rukom munjevito pograbio Toma za prsa i naglim ga trzajem privukao k sebi.

— Što hoćeš time reći? — upita prijeteći. — Želiš li možda reći da varam na kartama?

— Pusti to! — oštro će Jesse. — Samo nemoj posegnuti za deringrom!

Henry ispusti Toma i protiv volje pomakne i ruku dalje od revolvera.

— Sreća tvoja što si mi bratić — režao je. — Netko drugi ne bi to smio reći a da se ne pokaje.

Tom ne odgovori. Bio je toliko zapanjen zbog ispada kartaša da je samo vrtio glavom. Strpa košulju u hlače i zavije novu cigaretu.

Henry se okrene prema Jesseu i pogleda ga. Značajno naglašavajući svaku riječ, reče:

— A ti se ne miješaj kad se ja s nekim ne slažem. Ja sam rješavam svoje poslove.

Jesse uzvratí svom bratiću hladnim pogledom i jednako mirno odgovori:

— Baš se ne bi morao toliko piječiti. Svaki od nas ima ista prava

i nema razloga za svađu. Tebe se uostalom tu nitko ne boji.

— Naravno da se ne boji — promrmlja Tom. — Ako me još jednom takneš, dobit ćeš batina kao nikad u životu.

Kartaš se nasmije. Tada bez riječi ustane i gipka koraka ode do svog ležaja.

— Ta luda — gundao je Tom — umrijet će sa svojom razmetljivošću!

I Jesse zamota cigaretu i zapali je gorućom grančicom. Dok se nagnjao nad vatru, opazi da se Dan i Morgan smijulje.

— Podijelit ćemo stražu — reče Jesse. — Tko će biti prvi?

— Ja — požuri se Morgan.

— To ću, prijatelju, radije preuzeti ja — nasmiješi se Jesse Holsum. — Ti ćeš biti drugi.

Oko ponoći Jesse gurne još nekoliko grana u vatru, zatim probudi Morgana.

— Na redu si, mladiću — reče tresući ga za rame.

Morgan se šutke podigne, uzme pušku i najprije obide logor.

Jesse ga je pratio pogledom, zatim legne, pokrije se dekom do vrata, a glavu položi na sedlo. To je doduše bio tvrd jastuk, ali na to je bio naviknut. Čuo je kada se Morgan vratio, a onda je zaspao.

Odjednom se probudio. Otvorio je oči. Osluškivao je. Ništa!

No ipak se dogodilo nešto što ga je probudilo. Oprezno se otkotrlja u stranu.

Logor je bio mračan i tih. Vatra se utrnula. Od nje je ostalo još samo slabo užareno oko. Tom je jednom kratko zahrkao. U daljini su zavijali šakali. U granama je šuš-

kao noćni vjetar. Preko mjeseca projurili su oblaci, pa je na zemlju opet pala svjetlost.

Jesse se još malo otkotrlja i ugleda usnulu Luz. Na mjesecini je izgledala sablasno blijeda.

Najednom se trgne. Vatra!

Mjesto uz vatru bilo je prazno! Morgan je nestao!

Jesse se uspravi. Sada je znao zašto se probudio. Bilo je to njegovo pouzdano šesto osjetilo koje se javljalo uvijek onda kad nešto nije bilo u redu. Zgrabio je svoju remingtonku za cijev i tiho se išuljao iz logora.

Nije znao u kojem se smjeru treba kretati da nađe Morgana. Uzdao se u sreću i svoj instinkt.

S vremena na vrijeme zastao bi i osluškivao. Oko njega šumorio je vjetar u grančicama grmlja, a u daljini je još uvijek zavijao šakal.

Pošto je prošao stotinu koraka kroz šumu i šikaru te izišao na brežuljak, osjeti da vjetar puše u njegovu smjeru. Odjednom mu se učini da negdje pred sobom čuje nejasne glasove.

Bilo mu je jasno da sve to može biti puki umišljaj. Ipak je odlučio poći za tim znakom.

Brzao je uz padinu jednog brežuljka. Pri tom se odviše usredotočio na šumove koje je smatrao glasovima, a premalo je pazio na tlo. Tako je stao na suhu grančicu koja se glasno pucketajući slomila pod njegovom čizmom.

Glas se jasno čuo. Jesse tiho opsuje. Tada ponovo nastane tišina.

Jesse je razmišljao ima li smisla nastaviti traganjem. Ali prije nego što je donio odluku, desno od njega zašušti u grmlju. U isto vrijeme od-

jekne topot kopita, koji se udaljavao prema istoku te utihnuo iza brežuljka.

Bacio se pored grma na tlo. Čekao je s uperenom puškom.

Umalo zatim iza brežuljka pojavi se sjena nekog čovjeka koji je išao u njegovu smjeru. Kad je Jesse prepoznao Morgana, uspravio se.

— Stani, prijatelju! — naredi.

Morgan se trgne i uspori hod.

— A, to si to! — reče iznenađeno.
— Prokletstvo, ti si kriv što...

— Zašto si se udaljio iz logora? — prekrine ga Jesse ispitujući. — Zanimam me s kim si razgovarao.

Morgan se ironično nasmije.

— Ja? Sanjaš, mister!

— Čuo sam glasove.

— To sam čuo i ja — mirno odgovori Morgan. — Bila su to dva čovjeka koja su razgovarala.

— Dva? — sumnjičavo će Jesse.
— Čuo sam topot samo jednog konja.

— Svakako. — Morgan kimne i dvosmisleno se nasmiješi. — Gringos su imali samo jednog konja. Drugog su se htjeli dokopati pa su se prišuljali našem logoru. Opazio sam ih pa su kidnuli. Vjerojatno nisu pretpostavili da ću ih slijediti. Prišao sam im posve blizu, sigurno bih ih uhvatio. Upravo su htjeli ugasiti vatru, kadli negdje u grmlju pukne grančica. Nato obojica skoče na konja i odjašu. To je sve, bratiću. Rekao sam ti da si ti kriv što su mi momci kidnuli.

Jesse se sve više ljutio. Morganeve riječi nisu morale biti puka laž, no nisu zvučale ni istinito. Doznao bi istinu da nije stao na grančicu.

Ovako se morao zadovoljiti Morganovim objašnjenjem.

Vratili su se u logor.

Kad se na istoku pojavilo prvo mutno svjetlo, Jesse pođe pogledati mjesto na kojemu su navodno logorovala dva noćna jahača. Henry ga je pratio na tom putu.

I doista, iza vrha brda našli su ostatke male vatre, ali to je bilo sve. Tlo je bilo takvog sastava da nije primalo tragove nogu. Tako nije bilo moguće zaključiti koliko je tu ljudi bilo. U suhe lišajeve utisnuli su se tu i tamo vrhovi potkove jednoga konja.

— Možemo sebi uštedjeti jahanje — rogoborio je Henry i stisnutih očiju gledao u daljinu. — Momak se drži smjera.

— Vjeruješ da se radi samo o jednome? — upita Jesse.

Kartaš slegne ramenima.

— Vjerojatno je tako. Kad bih to sigurno znao, Morgana bi prošao smijeh. Ne vjerujem mu ni truna, kao ni njegovu bratu.

Jesse napravi grimasu.

— Nepovjerljiv si kao prerijski pas. No i ja sam takav. Uza sve to ne mogu vjerovati da braća imaju saveznika s kojim nas hoće prevartiti. To bi bilo ludo.

— Ne zaboravi napad u štali! — promrmlja kartaš.

— Nisam zaboravio. Znam da to nije bilo slučajno. Ali ne znam zašto bi Bannockovi vodili čovjeka u Silvertown. Tada bi mu morali dati i dio plijena.

— A što ako taj momak uopće ne sluti o kolikoj se svoti radi? Možda su mu obećali tisuću dolara, i on za

to čini što od njega traže. U Meksiku režu vratove i za pedeset centi.

Jesse kimne. Na povratku je ponovo razmišljao o tome kako novac ne pripada njima. Bio je spreman odreći se svoga dijela. Ali kako da spriječi ostale da ne prigrabe tuđi imetak?

Bio je protiv toga da pozovu šerifa. Ljudi koji su ga pratili bili su mu rođaci. Ta mu je okolnost ipak vezala ruke.

Tražio je mogućnost da zlato dođe pravom vlasniku. Nešto mora smisliti.

Nakon doručka krenuli su na put i u brzom tempu jahali prema sjeveru. Svi su bili vrlo šutljivi. Bilo je očito da nakon noćne epizode ne vjeruju jedni drugima.

Dvaput su se kratko odmarali.

Kad je sunce stajalo koso na zapadu stigli su do vrha brda i u njegovoj blizini podigli logor.

Te noći stražarila su po dva čovjeka, Henry s Danom, a Jesse s Morganom. Tom Laredo čuvao je konje.

Noć je prošla mirno. Tako je bilo i iduće noći. Umorni, ujutro su nastavili put.

Pred noć bili su na domaku Silvertowna.

Naselje se proteklih godina nije povećalo, već je naprotiv postalo još siromašnije. Činilo se da njegovim stanovnicima još uvijek prolazi vrijeme u čekanju da rijeka Arroyo, koja je izvirala iza sela, ponovno donese vodu.

Jahači su stjerali konje u šumarak bijelih hrastova te sjahali da vijećaju.

— Mogli smo polakše ići — prigovarao je Dan. — Sad smo prerano stigli. Još je odviše svijetlo.

— To je u redu — odgovori Henry, vezujući svog zelenka uz stablo. — Barem će konji malo odahnuti.

Tom je sjeo uz svoju sestru na kamen obrastao mahovinom, izvadio duhankesu iz džepa na prsluku i zamotao cigaretu.

— Vi biste dakle pričekali do večeri? — upita pripaljujući.

— Upravo to — odgovori Henry. — Ne možemo sada ujahati u selo. Šest stranaca odjednom, to bi bilo odviše za to gnijezdo. Ljudi će shvatiti kad nađu iskopan grob.

— Jedan ne bi pobudio pažnju — prihvati Jesse. — Ja sam žedan, prijatelji. Žedan nekog pića. Nadam se da tu postoji salun.

— Ti ostaješ ovdje! — naredi Henry.

— Ti ćeš mi to zapovjediti?

— Možeš to shvatiti kako hoćeš, prijatelju. Meni je to svejedno.

Mišići na Jesseovu licu zadržču. Vidjelo se da se s mukom svladava. Uzvрати:

— Smatram da svatko raspolaže svojim slobodnim vremenom.

— Ne! Varaš se. Ostat ćemo zajedno dok sve ovo ne bude za našim leđima. A nakon toga možeš ići do vraga.

— Ti si opet vrlo ljubazan, Henry — ljutito reče Luz.

— Pusti ga — promrmlja Jesse. — On se jednostavno ne može osloboditi zamisli da vodi glavnu riječ.

— Ali u ovom slučaju ima pravo — javi se Morgan. — Bolje da oni iz Silvertowna ne vide naše njuške.

— To se prije svega odnosi na tebe, Jesse — reče Henry. — Koliko znam, u tom selu žive ljudi koji su te odgojili. Mogao bi im otkriti našu tajnu i reći im da sakriju zlato. Nisi li tvrdio da zlato ne pripada nama?

Ne čekajući odgovor, nastavi:

— Nagrada koju bi dobio da nas zaskočiš s leđa bila bi jednako visoka kao i tvoj dio. Zato ti ne vjerujem. Ostat ćeš ovdje dok se ne smrači.

Jesse je bio razotkriven. Uistinu je namjeravao zamoliti za pomoć stanovitog Jeffa Parkera. Ali to sada nije bilo moguće.

VII

Groblje u Silvertownu ogradili su kamenim zidom. No i zid se već oružio i mjestimice ga je nadvisivao korov. Rasla su stara stabla, grmlje i živica divlje ruže. Bara u kojoj je još uvijek bilo vode ležala je pokraj groblja. A ondje je trebalo biti zakopano blago.

Nad tim mjestom vladala je tišina. Kameni blokovi zida sjali su se na mjesecini. Iza njih stršali su drveni križevi.

Na goloj grani hrasta sjedio je čuk i velikim očima zurio u noć.

Jedino živo biće nadaleko i naširoko? Ne, od maločas. više ne.

Ptica je uvrebala nešto što je poremetilo njen mir. Raširila je krila, podigla se u zrak i bezglasno poput sjene odletjela preko grobova. Spustila se na vrh udaljenog stabla, i iz te sigurne razdaljine promatrala ljudske spodobе koje su se približavale zidu vodeći konje na uzdama.

Čini se da su noćni putnici znali da ne smiju dizati buku. Šapćući jedan s drugim brzali su prema bari, zaobišli je i pojavili se ispod stabala. Nakon nekoliko trenutaka vrate se bez konja do bare.

Dvojica su nosila kratke lopate. Šuljali su se oko bare, a pod njihovim je čizmama škripao šljunak. Napokon su stigli do trule daske koso zabodene u tlo.

— To bi mogao biti on — reče Henry Flintstone. — Grob ne leži unutar zida. To olakšava stvar, zar ne?

— Jesi li siguran da je to pravo mjesto? — nepovjerljivo zapita Morgan.

— Uskoro ćemo biti sigurni — reče Henry. — Sad nam je još potreban čuvar koji će pripaziti da nas nitko ne ometa.

— To bih mogao biti ja. Meni nije do kopanja — reče Jesse.

— Ne! Ti si za čuvara najmanje pogodan — odbije kartaš bratića. — Jer tad bi nam bio potreban još jedan koji bi pazio na tebe. Tebe želim vidjeti u svojoj blizini, Jesse.

— Dobro — promrmlja kauboj. Nije htio izazvati svađu.

— Neka odluči kocka — zaključio Henry te iz džepa izvuče šibice. — Slažete se?

Ljudi kimnu glavom.

— Dobro, počnimo. Onaj tko izvuče kraće drvo preuzet će stražu. — Prelomi drvce, priloži iza svojih leđa druga dva i započne izvlačenje.

Dan je vukao prvi. Izvuče najkraće.

Razočaran Dan ode u smjeru kuća da bi preuzeo mjesto stražara.

Henry i Tom latili su se lopate da odstrane trnovito grmlje oko groba. Više se nije vidjelo gdje je bio humak. Kiše su sve izravnale.

...

Timothy Glade bijaše stari čudak kojega građani Silvertowna odavna nisu smatrali sasvim zdravim. Iako odjeven u poderane krpe, posjedovao je kuću i nekoliko livada pa po zemaljskim dobrima nije bio siromašniji od prosječna stanovnika tog mjesta.

No on svoju zemlju nije obradio, te bi vjerojatno i sad ležala neobrađena da nije našao nekoga tko ju je uzeo u najam.

Tim malim utrškom podmirivao je Old Tim svoje životne zahtjeve: potrebu za jeftinim brendijem.

Nije se brinuo ni za kuću. Pustio je da propada kao i on. Bit će da je pred mnogo godina, kad mu je umrla žena, pretrpio duševni poremećaj, jer od tog dana vlastiti mu posjed nije ništa značio. Možda bi bilo drugačije da je imao djece. Bio je posve sam, mnogo je pio, a govorio smučeno.

Noću kad je jedina krčma zatvarala svoja vrata oteturao bi na groblje kako bi sa svojom pokojnom ženom vodio dijaloge. Često bi ondje molio i zaspao. To se događalo vrlo često.

Ljudi u Silvertownu pomirili su se s njegovim mušicama. Nikome

nije učinio ništa nažao, i odbijao je svaku pomoć i sažaljenje.

I ove je noći stari Glade na groblju bistrio svoje pijanstvo. San mu ovaj put nije bio neometan. Odjednom začuje šum, koji ga smjesta probudi. Omamljen se uspravi i stane osluškiivati.

Jašno je čuo struganje i škripanje. Stari se Tim uplašeno trgao, već je otvorio bezuba usta i htio vikati, htio pitati tko je to, ali se predomislio. Radio je po instinktu.

Tiho napusti mjesto na kjemu je spavao i otapka do kamenog zida te se spretno sakrije iza grma divlje ruže. Tada začuje korake koji su se približavali.

Na zidu se pojavi tamna prilika nekog čovjeka. Pod rukom je držao pušku.

Stari Glade zadrži dah. Srce mu počne jače udarati. Znao je da nije napravio nikakvu buku. Na tom je groblju poznavao svaku stopu zemlje, te bježeći u zaklon nije ni u što udario.

Čulo se tiho šuškanje. Zatim plance šibica. Sjaj malog plamena osvijetli dio kamenog zida i padne na mlada čovjeka s puškom.

Glade je oprezno virio između dvije grane i ugledao lice Dana Bannocka.

Stari nije poznavao Dana. A bilo mu je zagonetno što taj momak tu traži i zašto ima pušku.

Dan Bannock nije otkrio skrivena čovjeka, i to je za starca bila sreća.

Kad se u njegovoj ruci šibica ugasila, bacio ju je na zemlju i sišao sa zida. Skočio je u pijesak.

Tim Glade s olakšanjem odahne. Ali nije ni pomišljao da nastavi pre-

kinuti san. Želja za' počinkom sasvim ga je prošla.

Čekao je da se koraci stranca udalje, a onda napusti zaklon i odšulja se.

Više nije vidio stranca. Ali čuo je nove šumove koji su ga privukli. Odšuljao se uza zid u stražnji dio groblja. Do uha mu je dopiralo tiho zveckanje i struganje. Čini se da netko kopa.

Tim skupi hrabrost i pođe za glasovima. Poput utvare brzao je mračnim poljem mrtvih. Na kraju je došao toliko blizu kamenom zidu da se dalje nije usudio. Ispružio je vrat, pogledao preko zida i vidio sve što se dalo vidjeti.

Dva muškarca stajala su postrance od bare do koljena u jami i izbacivala zemlju i pijesak. Druga dvojica stajala su pokraj jame i razgovarala šapatom. Jedan lik — Glade prepozna ženu — nepomično je stajao na nešto većoj udaljenosti.

Glade je začuđeno kimao glavom. Nije sebi mogao objasniti što stranci traže.

Slutio je samo to da bi bilo opasno ako još ostane na svom mjestu. Oprezno se počeo povlačiti, čvrsto odlučivši da napusti groblje. Mislio je pri tom na čovjeka s puškom koji sad možda stražari kraj grobljanskih vrata. Zato odlučio krenuti drugim putem.

Odšuljao se sasvim straga do zida, popeo preko kamenja te ondje nehotice nešto otkrio. Prestrašeno je ustuknuo kad mu pod stablima konji pripriječe put.

No brzo se snašao. Zaobišao je konje i krupnim koracima pohitao prema naselju.

Kuće su bile zamračene. Glade se zapuhan zaustavio pred jednom i stane kucati na vrata. Nije prestao prije nego što u prozoru ne ugleda svjetlo. S druge strane vrata približavali su se koraci. Netko je prigušeno psovao.

— Tko je? — začuje se promukao glas.

Stari reče tko je i doda:

— Otvori, Hooks, moram hitno razgovarati s tobom!

Zaškripi zasun i vrata se otvore. U osvijetljenom okviru stajao je Hooks. Bio je to sijed čovjek šezdesetih godina. Nije baš oduševljeno gledao u odrpanu spodobu.

— Što hoćeš? — zarogoborio je mrzovoljno. — Zar misliš da tek tako možeš remetiti počinak. Ja ću te...

— U pravu si! — Stari mu upadne u riječ, provuče se pokraj njega u kuću i neponuđen sjedne u prvoj sobi.

Hooks zatvori vrata i bolje pogleda svog posjetitelja. Budući da ovaj još uvijek nije mogao doći do daha, činilo se da njegov dolazak ipak nije bio bez razloga.

— Hajde, progovori! — reče Hooks podižući naramenice od hlača. — Što gori?

Old Time ispriča mucajući i tražeći pravu riječ što je vidio. Kad je završio, Hooks ga prodrma za ramenima.

— Je li to istina, čovječe? — pitao je ne vjerujući. — Ili si vidio bijele miševe?

— Istina je Hooks! Kunem se pokojnom Annom. Vidiš da nisam pijan.

— No, vidjet ćemo. — Hooks ga podigne sa stolice i ugura u malu

sobu. — Ostat ćeš ovdje. Ja ću otići na groblje. Legni, zaključat ću vrata.

— Što! Ti ćeš me zatvoriti? — planuo je Glade. — Je li to hvala...

— Tišina staro bure — odvrati Hooks smijući se. — Ako su tvoje riječi istinite, pustit ću te i dati kao nagradu kutiju tvojih najmilijih cigara. Ako si lagao, doživjet ćeš nešto što će ti istjerati iz glave svaku pomisao na brendi. Vjerojatno će se dogoditi ovo drugo.

I zaključa vrata.

On doduše nije vjerovao u priču starog pijanice i radije bi se bio zavalio u krevet, no on je bio čovjek koji se imao brinuti o redu.

Nekada je Hooks bio šerif u Texasu. Kad je postao prestar došao je u ovo mjestance. Više nije bio šerif, no ljudi su ga često tako zvali i od njega očekivali da poravnava svađe i pronalazi ukradene kokoši.

* * *

Henry Flintstone i Tom Laredo stajali su do koljena u jami, a oko nje su već bili nabacali visoke zidove od zemlje. Zapuhani, zastali su da otaru znoj s čela.

— Sad ćemo vas zamijeniti — reče Morgan. — Ili želite sav posao obaviti sami?

Henry se popne iz jame.

— U redu, prijatelju. Nastavite!

— Kako ćemo dugo još kopati? — htio je znati Morgan.

— Nemam pojma. Nadam se da će ići brzo. To već predugo traje.

— A ako unutra uopće nema zlata? — upita Jesse. — Old John nije vidio što su njegova braća učinila s plijenom. On je to mogao tek naslutiti...

— Unutra je — prekinuo ga Henry, a glas mu je zvučao suho i uvjeren kao da je to sasvim sigurno znao.

Jesse se spusti u jamu. Morgan skoči za njim. Dohvatili su lopate i počeli kopati.

Tom i Henry stajali su u blizini i napeto promatrali. Pridružila im se i Luz.

Jesse se uskoro počeo znojiti. Više od uzbuđenja nego od napora. To što mu se pod nogama nalazi cijeli imutak, čudno ga je uzbuđivalo.

Osjećao se kao kopač zlata koji je ušao u trag zlatnoj žili. Bilo je to nešto poput groznice od koje se više nije moglo jasno misliti.

— Još uvijek ništa? — čuo je kako nestrpljivo pita Henry.

— Ništa — odgovori Jesse.

— Prokletstvo, požurite!

Jesse je kopao dalje. U njemu je tinjala nesigurna nada da neće naći zlato.

Proteklih sati uzalud se nadao da će ih moći napasti oružjem. Ali Henry je neprestance vrebao na nj. Čak bi i Morgan pokatkad zastao i bacio prema njemu nepovjerljiv pogled. Jesseu je bilo jasno da bi ga smjesta ustrijelili zbog jednoga jedinog krivog pokreta.

Pohlepa za bogatstvom lišila ih je svih skrupula.

Rupa je postajala sve dublja. Napokon je rub jame sezao kopačima do trbuha. Morgan, koji je s osobitim žarom rovaio, odjednom zatopće nogom.

— Šta je? — upita Jesse.

— Zveči šuplje.

— Šta? — Jednim skokom Henry je bio na rubu jame i napeti zurio dolje prema kopačima. — To bi

morao biti lijes. — Glas mu od uzbuđenja promukne. — Napokon smo na cilju!

I Tom i Luz zurili su u jamu i pratili kako Jesse i Morgan grozničavom brzinom odstranjuje posljednju zemlju i oslobađaju lijes.

Lijes je bio truo i zgnječen.

Kad ga je Morgan dohvatio, otpade jedna daska. Tada zapali žigicu.

Isprva se razaznavalo samo nešto vlažno što se raspadalo.

— HUUU! — uzvikne Morgan. — Staro sijeno.

— To je dobro. Zlato će biti pod sijenom. Hajde, pogledajte već jednom! — reče Henry zadihano.

— A što si mislio da ćemo učiniti? — zareži Jesse i otkloni lopatom ostatke sijena. Lupio je o nešto tvrdo, a zatim je podigao debelu vrećicu. Bila je vrlo teška.

Odozgo su zurili u do vrha napunjene platnene vrećice koje su Jesse i Morgan golim rukama dizali iz lijesa. Ispružene ruke spremno su ih prihvaćale.

Jedna vrećica bila je toliko trula da se raspukla. Kiša sjajnožutih dolara zveckajući se prosula na zemlju.

— Ne možeš li malo pripaziti? — siktao je Henry. — Nećemo valjda kupiti komad po komad.

Luz pomogne bratu skupiti novac. Henry je uzeo ostatak vrećica, jednu jahaću torbu i jedan teški drveni sanduk.

Kad u sijenu više nije bilo ničega, Jesse i Morgan popnu se iz jame i priđu drugima koji su se sjatili oko plijena.

Bilo je to lijepo brdo vrećica pred njima na zemlji.

Jesse je znao da je krajnje vrijeme da počne djelovati.

Ali Henry Flintstone kao da je znao čitati misli. Dobaci mu sumnjičav pogled te se postavi tako da ga je Luz zaklanjala svojim tijelom. Tako se djevojka našla na cilju.

Jesse stisne zube.

Morgan baci kup novih vrećica na zemlju i sagne se da pretovari zlato. Tom mu je pomagao.

Upravo su bili gotovi, kad se začuju teški koraci. Munjevito pogra-be oružje.

Iz tame se izdvoji lik kojemu su obrisli djelovali groteskno.

— Tko dolazi? — upita oštro Henry.

— Dan — začuju odgovor.

To je bio mladi od braće Ban-nock. I sada kad je već bio posve blizu opaze da na leđima nosi opušteno tijelo.

Pored otvorenog groba mladić ispusti svoj teret. Uspravi se zadihan i u zlato uperi pohlepan pogled.

Jesse Hosum sagne se nad mlitavo tijelo i u slijedećem trenutku osjetiti kako ga nešto guši. Čovjek je bio mrtav.

— Tko je to? — upita Henry.

— Ike Hooks, bivši šerif. On je iz onog sela dolje — istisne Jesse.

— Ma nemoj! Dan, odakle si ga iskopao?

— Kod konja. Čuo sam kako pušu. Bilo je gadno. No uspio sam ga dokrajčiti a da nije pustio ni glasa.

— Probo si ga? — Jesseovo pitanje zvučalo je kao tvrdnja.

Dan je kimnuo.

— To je umorstvo! Prokleta umorstvo! — uzvikne Jesse.

— Što onda — hladno će Henry. — Što je taj gospodin tražio noću kod naših konja? Bilo bi ti draže da nas je prijavio!

Jesse pljune. Njegov bijes sve je više rastao. Sad se dogodilo još i umorstvo. A on, Jesse, nije to mogao spriječiti, Osjećao se sukrivcem.

— Prokleta zlato! — zaurao je. — Vi zbog njega čak ubijate.

Njegove šake zgrabe Dana za srebrom vezeni ovratnik.

— Izmlatit ću te, čovječe.

— Pusti ga! — javi se Morgan Bannock. — Ili ćeš prije nego što nabrojiš do deset biti mrtav, kao i bivši šerif!

Jesse se ukoči. Polako je skinuo ruke s Danova kaputa. Zatim okrene glavu. Morgan je u desnoj ruci držao nož spreman da ga baci.

Pogleda Toma i Luz, koji su širim otvorenih očiju stajali na svojim mjestima, zatim Henryja čija je ruka počivala na derringeru.

— To je posljednja opomena! — igrač prekine šutnju. — Polako mi ideš na živce.

— Ti se samom sebi dopadaš — odgovori kauboj. — Zašto me ne likvidirate ako vam smetam?

— Možda i hoćemo. Ovisi o tebi. Znam, neprestano te svrbilo da nešto poduzmeš. Tako nešto ne izmiče mom oku. No imao si sreću. Vidio si da pazimo na tebe. Kunem ti se da svoju pucaljku ne bi uspio ni izvući iz navlake.

— Sada mi je dosta — zareži Tom. — Smatram da imamo pametnijeg posla nego da jedan drugome zagorčavamo život. Što onda ako je osim ovog čovjeka u blizini još nekolicina ljudi iz sela?!

— Ti bi se već javili — Henry odbije prigovor. — Kladim se da je to jedini koji je bio na putu. Bit će da je čuo buku iskopavanja.

— Sit sam svega. Ne bismo li mogli odmah podijeliti zlato? — upita Tom.

— Ne, to ćemo učiniti dolje u kotlini gdje smo logorovali. Oдавде se moramo čistiti što prije.

Nakon tih riječi igrač pristupi mrtvacu, sagne se i zgrabi ga za noge.

— Pridrži, Tom — reče. — Ovdje ga ne možemo ostaviti.

VIII

Pred jahačima pojavi se hrastov šumarak u kojem su otpočnuli prošle noći. Na jednoj krčevini sjahali su s konja.

Bez riječi su potražili suho drvo da zapale vatru. Kad je zapalicao plamen polože vrećice, torbu i škri-nju na zemlju.

— Bratić Jesse će dijeliti — reče Henry rugajući se. — On je častan čovjek. Možemo biti sigurni da nikoga neće prevariti.

Jesse napravi ljutitu grimasu. Znao je što Henry želi postići. Igrač je želio da mu ruke ostanu slobod-

ne. Ako Jesse bude dijelio zlato, moći će ga bolje kontrolirati.

Sada bi svaki pokušaj bio ravan samoubojstvu.

Jesse je mislio na ono poslije, na sutra, a time i na jedinu šansu da im otme blago. A tu će šansu moći iskoristiti samo ako preživi ovu noć.

Bez riječi prostre deku te na nju prospe sadržaj vrećice, sve dok novci nisu načinili veliku hrpu. Zatim istrese torbu i otvori škrinju. U njoj su bile zlatne šipke.

Muškarci su posjedali na korijenje stabala i kamenje. Luz je sjela uz bok svom bratu s nesretnim izrazom lica. Čini se da joj zlato ništa nije značilo.

— Ne zaboravi moju majku i moju sestru — reče Morgan. — Napravi osam dijelova, čuješ li?

— Nisam ni gluh ni zaboravljiv — režao je Jesse. Ispružio je desnu ruku prema zlatu kako bi započeo diobom.

— Dalje od zlata! — začuje se grleni glas koji mu se smjesta učini poznatim.

Jesseova se ruka zaustavi u pokretu. Zmirkao je preko vatre prema grmlju.

— Ruke uvis, gringosi! — čulo se dalje.

Henry Flintstone opsuje. Lice mu se pretvorilo u grimasu punu mržnje. Unatoč tome podigao je ruke, u visinu ramena, a mislio je na derringer.

— Nećeš! — začuje se glas. — Imaš još dvije sekunde! Jedan...

Henryjeve ruke podignu se uvis. Držao ih je u visini glave kao Jesse, Tom i Luz.

Jedino za Morgana i Dana nije vrijedila ta zapovijed. Ironično su se smješkali. Kao da su znali da će se posjetitelj pojaviti.

Čučali su leđima okrenuti grmlju.

Idućeg trenutka na krčevinu osvijetljenu sjajem vatre izišao je Ramon Ayala.

Jesse Holsum nije bio iznenađen što vidi čovjeka koji ga je prije toliko dana doveo u Meksiko.

Ramon je šepao. Vidjelo se da je u hodu povlačio desnu nogu kao da je ranjena.

Kauboj se sjeti zasjede u štali Bannockovih! Odjednom je shvatio da ga je nožem našao ovaj Meksikanac. Sad je znao s kim je prošle noći izvan legora razgovarao Morgan.

Ramon Ayala stajao je iza svojih saveznika i uperio pušku u Jessea.

Sve drugo dogodilo se kao na tajnu zapovijed. Dan i Morgan podignu se i pođu. Dan lijevo, njegov brat desno, dva koraka u stranu, opisujući luk pristupe s leđa svojim pratiočima.

— Ti se čudiš — cerio se Morgan uzimajući brzim pokretima Henryjev derringer. Strpao je oružje u džep, brzo se povukao i nastavio:

— To je Ramon, naš budući šogor. Zaboravili smo vam ga predstaviti prije. No to nije bila pogreška.

— Ništarije! — reče Henry škripeći zubima. — Prljavi gadovi! Želite nas prevariti za naš dio! Ah, da sam to prije...

— Zaveži! — siktao je Ayala prijeteci. — Ako nas još jednom uvrijediš, povući ću...!

Igrač je vidio da je cijev uperena točno u njegove grudi. Zašutio je.

— Zlato pripada nama jer smo mi Johnovi sinovi — otpočne Morgan. Priđe Tomu i iz navlake mu izvuče kolt.

— I nama pripada dio — reče Tom. — I naši su očevi sudjelovali u napadu. Osim toga. Johnova posljednja volja bila je da i mi nešto dobijemo. Jesse, zašto ništa ne govoriš? I ti si jedan od njegovih sinova!

Jesse se nasmiješi.

— Ja se odričem svog dijela, Tom. Od početka ništa nisam želio. Ni jedan jedini cent. Zlato je krvavo i ne pripada nama. Što se mene tiče, neka ga nose naši dragi rođaci. Ali neće im donijeti sreću.

— Zaveži! — zarežao je Dan koji mu je oduzimao oružje.

— Budi sretan što ti darujemo život. Uzmi to kao prijateljsku gestu. Drugačije bismo postupali da nam nisi polubrat.

— A, drugi? Što će biti s drugima?

— I njih ćemo poštediti — odvratili mladi Bannock. — Ali ne pokušavajte doći u Meksiko i oteti nam novac. Tada ćemo zaboraviti da ste nam rođaci.

— U redu, to je bilo dovoljno jasno. — Jesse dopusti da ga braća Bannock odvedu do stabla i privežu uza nj.

Za stabla su bili privezani i Henry, Tom i njegova sestra.

Za sve to vrijeme Ramon Ayala stražario je s uperenom puškom. Sad je napustio svoje mjesto da izbliza pogleda gomilu zlata. Pohlepno je prevrtao po njemu, zahvaćao ga rukama i puštao da mu zlatnici padaju kroz prste.

Dan i Morgan ponovno su napunili vrećice.

Momci su bili spremni. Ayala kroz zube istisne zvižduk. Začuje se rzanje. Odjekne topot kopita, i konj crven kao rđa iskoči iz šikare. Ramon Ayala zgrabi uzde i vine se u sedlo.

Dan i njegov brat već su sjedili u sedlima.

— Zbogom, gringos! — ironično dovikne Morgan. — Ne uzmite tragično to što od vašeg nasljedstva nema ništa. — Zatim okrene konja i potjera ga.

Ostali su ga slijedili.

Henry Flintstone gadno opsuje.

Topot kopita utihne u noći.

* * *

— Sad smo u klopci — istisne Henry pun mržnje. — A to imamo zahvaliti samo tebi, čovječe! Da si od početka stao na našu stranu, mogli smo poduzeti nešto protiv bande. Da, samo si ti kriv!

Jesse je mirno promatrao svog bratića. Vatra je još gorjela.

— Henry — reče kauboj — već sam ti rekao da mi nemamo nikakva prava na zlato. Ne mislim na testament svoga oca. On je bezvrijedan jer ne postoji ništa što bi nam on mogao ostaviti. Zakonski, zlato ne pripada ni nama ni Bannockovima, niti bilo kome drugome, jer naši su ga očevi opljačkali.

Henry pljune.

— Možeš li me poštediti svojih otrcanih riječi. Meni ne znače ništa.

— Želim te upozoriti da ja nisam bandit — odsiječe Jesse.

— Želiš li reći da ja jesam?

— Da, ako ne promijeniš svoje nakane.

— Jesse, ti si lud! Želiš li mi možda reći da bi se ti svog dijela bio odrekao i da nas prokleti momci nisu zaskočili s leđa?

— Pogodio si, Henry. Ja bih novac uzeo, odnio ga u Silvertown te ondje skupio dobrovoljce i s njima vas gonio. Ne bih izostavio nijednoga, a ponajmanje Dana, kojem na savjesti leži stari Hooks.

— Tako je to, dakle! Henryjeva se glava pomakne te on ispitujući pogleda Toma.

— Što ti misliš o tome?

— Hm — odgovori Tom sliježući ramenima. — Zapravo Jesse ima pravo. Ubojstvo šerifa bila je ludost. To je bilo odvratno.

— Ali svoj dio bi uzeo, zar ne?

— Da — odgovori Tom Laredo.

— U redu. Mogu li s tobom sigurno računati?

— Što namjeravaš? — upita Tom.

Igrač se nasmije.

— Vratiti zlato, a što drugo? Najprije moramo pričekati da netko dođe i oslobodi nas okova. Sreća što nam momci nisu začepili usta. Kad se razdani, počet ćemo zvati u pomoć.

— A što ako razbojnici steknu toliku prednost i prijeđu u Meksiko?

— Onda ćemo onamo, Tom. Ili se možda bojiš tih pasjih sinova? Ne brini, s njima ćemo lako izići na kraj. Dogovoreno?

— Tom! — poviče Luz prije nego što je njezin brat mogao odgovoriti.

— Tom, reci ne! Molim te!

— Da se odrekнем zlata?

— Tom. Imamo farmu. — Glas joj je bio ozbiljan kad je odlučno dodala:

— Ako stupiš u savez s Henryjem, naši se putovi razdvajaju. Zaboravit ću da imam brata.

— Luz! — procijedi Tom. — To ne može...

— Ozbiljno mislim! — prekine ga djevojka. — Dosta se nesreće dogodilo. Ako postaneš razbojnik, za mene si mrtav.

Farmer je šutio. Lice mu je bilo napeto.

Jedno vrijeme čulo se samo pucketanje vatre.

— Kako glasi tvoj odgovor? — Henry prekinе šutnju. — Hoćeš li slušati ženu?

— Daj mi vremena da razmislim — mrmljao je Tom.

— Dobro. Ali brzo se odluči. Ako mora biti, jahat ću i bez tebe. Za sto tisuća dolara idem i po vraga u pakao!

IX

Vatra se pretvorila u pepeo. Tako je nestalo plavičastog svjetlucanja pušaka i revolvera na jednom kupu na čistini.

Bannockovi nisu ponijeli oružje. Ostavili su i konje, koji su u šikari čupkali suho lišće.

Razgovor je zanijemio. Nitko nije mogao vidjeti lice drugome.

Henry je još uvijek očajno pokušavao osloboditi se svojih konopaca.

I Jesse Holsum pokušavao je nešto. No činio je to s više razuma. Ako zglobovi oteknu, neće moći iz-

vući ruke iz poveza. Stoga je radio pažljivo i nije gubio strpljenje.

Već je pomislio kako je sve uzaludno, kadli osjeti da se čvor razlabio.

Pažljivo povuče ruku. Osjetilo je uzicu na dlanu ispod palca. Njegova lijeva ruka bila je slobodna.

Jesse najprije odahne. Košulja mu se priljepila uz tijelo iako je bilo hladno, a kapi znoja tekle su mu niz sljepoočnice.

Više nije trebalo mnogo truda da i drugu ruku izvuče iz omča.

Zatim odriješi čvor koji mu je uz stablo vezivao vrat. Sad su mu bile vezane još samo noge.

Noć je dobrano poodmakla. Pojavio se blijedi sjaj na istočnom obzorju. Pod stablima je još uvijek bilo tamno.

Svjetlo zvijezda bijaše preslabo da bi prodrlo kroz guste krošnje. Jesse je uzalud pokušavao razaznati lica ostalih.

— Henry! — zovne.

— Što je? — odjekne mrzovoljan odgovor.

— Još uvijek nisi oslobodio ruku?

— Zglobovi su mi otekli, prokletstvo!

Jesse se tiho nasmije. Zatim dozove Toma:

— Kako je s tobom?

— Bezizgledno — odgovori farmer. — Konopi su čvrsti kao da su od željeza. Valjda će nas netko otkriti.

— Ovaj dio šume leži postrance — reče Jesse. — Ovuda danima nitko ne prolazi.

— Prokletstvo!

— Psovanje ne pomaže — odgovori kauboj. — Trebali bismo otvoreno razgovarati.

Htio je još nešto reći, ali tada začuje da je djevojka počela jecati. Uputi joj nekoliko utješnih riječi i ona se umiri.

— O čemu bismo trebali razgovarati? — upita Tom.

— Htio bih znati na čijoj si strani. Što bi učinio da si slobodan?

Tom dugo nije odgovorio. Činilo se da razmišlja. Napokon odgovori:

— Ne želim izgubiti sestru. Polako shvaćam da bi bio zločin kad bih prisvojio zlato.

— Ozbiljno misliš? — upita ga Jesse.

— Da — odgovori Tom, a glas mu je zvučao iskreno. — Mislim da nešto moram popraviti.

— U redu. Uskoro ćeš imati prilike.

— Kako to?

Jesse se nasmije i odvrati:

— Odat ću ti malu tajnu: ruke su mi slobodne!

— Sta?

Jesse umjesto odgovora oslobodi noge. Zatim se odmakne od stabla i pride mjestu gdje je ležalo oružje.

Našao je nož, prišao Luz i razrezao njezine konope. Zatim to isto ponovi kod Toma.

Farmer je trljao zglobove.

— Kako si samo uspio, Jesse — upita ga tresući glavom.

Kauboj se nasmijao.

— Reći ću ti poslije. Sad je najvažnije da nestanemo.

— A što je sa mnom? — zaura Henry. — Zašto me ne oslobodite? Kako ću još dugo čekati?

— Dok netko ne naiđe — odgovori mu Jesse.

— Šta? Ostavit ćeš me?

— Upravo tako. Tvoje su namjere jasne. Samo bi ometao moje planove.

— To ćeš mi platiti! — urlao je igrač. — Dajem glavu da ću...

— Bez prijetnji, Henry — prekinu ga Jesse. — Nećeš me zastrašiti.

Podstakao je vatru. Plamen se razbuktao. Njegov sjaj pao je na Henryjevo lice puno mržnje.

Jesse Holsum pogleda Toma i Luz.

— Ne brinite se za njega — reče.

— Ne smijemo gubiti vrijeme. Nas dvojica, Tom, slijedit ćemo trag naših dragih prijatelja. Luz, ti ćeš odjahati u Silvertown i tražiti pojačanje. Potrebna su nam tri ili četiri čovjeka koja imaju dobre konje i znaju rukovati oružjem. Neka pođu za mnom i Tomom, što prije. Je li jasno?

— Sve će biti tako — odgovori djevojka. Pogled joj padne na Henryja.

— Ne bih li mogla povesti i njega? Ako ga privežete za konja...

— Ne, Luz. Preopasno je to za tebe. Za njega će se pobrinuti ljudi iz mjesta. Reci im da ga zatvore i dobro čuvaju.

Jesse i Tom uzmu svoje oružje. Henryjevo su ostavili gdje je bilo.

— Bez revolvera čovjek je gol — tvrdio je Tom zatičući svoj kolt u tobolac.

Jesse kimne.

— Nadam se da me nećeš razočarati.

— Imaš moju riječ, bratiću — odgovori farmer.

— Onda idemo!

Tražili su put kroz šikaru. Uskoro su izbili na otvoreno polje. Tu je

bilo već toliko svjetla da su raspoznavali krajolik.

Jesse se još jednom obrati svojoj sestrini.

— Ti znaš što moraš obaviti — reče. — Najkasnije za sedam dana tvoj će brat opet biti s tobom. Doći ćemo po tebe. U mjestu ćeš upitati za Jeffa Parkera. To je moj poočim. On će te primiti u svoju kuću.

Luz kimne, okrene kobilu i odjaše prema Silvertownu. A njih dvojica krenu u suprotnom smjeru.

Starom Gladeu postajalo je sve nelagodnije. Šerif ga je ostavio na cjedilu.

Kad se nebo već počelo bojiti, a Ike Hooks još se nije vratio, stari je počeo urlati. Kada ga nitko nije čuo, stolicom razvali vrata.

Tada je začuo korake i uzbuđene glasove.

— Hooks! — netko je vikao. — Što se to unutra događa? Jesi li poludio?

— Otvorite! — urlao je Glade. — Pustite me da izidem!

Na to se ljudi izvana bace na ulazna vrata. Brava popusti. Vrata se uz tresak otvore.

Ljudi su se skupili pred vratima iza kojih je stajao Glade i bijesno ih gledao.

— Što zurite u mene? — režao je. — Jesam li ja majmun?

— Lijepo se tu gospodari!

— S pravom, Jeff. Da, s pravom! I ako ne budete mirni, dobit ćete koju po...

Stari ušuti i sagne se za nogom od stolice.

— Već ćemo mi tebe privesti pameti — reče Jeff Parker. Okrene se, pođe do umivaonika te donese

vrč pun vode. Podigne ga i zamahne da na Gladea istrese hladnu vodu.

— Čekaj — reče netko. — Možda će i bez toga biti razborit. Neka nam kaže zašto je ovdje i gdje je Hooks.

— Šerif je prije nekoliko sati otišao na groblje — poviče Glade i zamahne nogom od stolice.

— Što to govoriš? — čudio se Parker.

Glade izide i mlatarajući rukama ispriča sve što je imao reći.

— Tako je to bilo — zaključii. — Taj praznoglavec jednostavno me zaključao i otišao. I više se nije vratio.

— Iza toga nešto se krije — glasno je razmišljao Jeff Parker. — Ljudi, podimo na groblje.

— Što još čekamo? Idemo! — povikaše ostali.

Zajedno s njima krene i stari Glade.

...

Oko bare, tik kraj groblja, skupilo se najmanje dvadesetak osoba. Znatiželjno su prevrtali po jami. U međuvremenu je postalo tako svjetlo da su mogli sve točno raspoznati.

Jedan se sagne. Ruka mu posegne za nečim žutim što je ležalo u pijesku.

— Zlatni Orao! — iznenadi se. — Tko ga je mogao ovdje izgubiti?

Zapanjeno su ogledavali novac od dvadeset dolara.

— Mogu li vidjeti? — upita Jeff Parker i uzme novac. Promatrao ga je sa svih strana. — Nije nov — mrmljao je. — Moglo bi biti više od dvadeset godina otkako je skovan. Ovi novci u opticaju su još samo u Meksiku.

— Suho zlato?

— Da — odgovori Parker čovjeku koji je postavio pitanje. Čelo mu se nabralo u guste nabore.

— Daj da razmislim — nastavio je. — Nije slučajno što su neznanci otkopali baš grob Johna Lareda. Sjećate se napada na banku u Los Alamosu i zlata koje su tada braća Laredo opljačkala a koje do danas nije otkriveno?

Netko se ironično nasmije.

— Vidiš sablasti, Jeff! Valjda ne misliš da taj novac potječe od one pljačke?

— Zašto ne? — uzvratii Parker. — Misliš da su stranci došli samo zato da iskopaju rupu pa da pobjegnu? Ne, oni su došli po zlato koje su Laredovi tada opljačkali! Ovdje je ležalo zlato. Ovdje, pod našim nogama. Bogatstvo se više od dva decenija nalazilo u našoj blizini. Neka me odmah skalpiraju ako je bilo drugačije.

— Možda imaš pravo — reče sijeđi čovjek. — Da, svi smo bili idioti. Pitam se samo kako su stranci mogli znati da je zlato ovdje.

— Možda je sam John Laredo iskopavao zlato.

— Sanjaš, Jeff! Njega su dokrajčili prije njegove braće.

Parker se smješkao.

— Možda i nisu. Odjednom sve postaje moguće. Ti poznáš Jessea Holsuma. Vjerojatno ćeš se sjećati i njegove majke. Ona je rodila sina otprilike godinu dana nakon smrti Johna Lareda. Babica, koja je bila pri porodu čula je kako je Linda više puta povikala ime John. To nam je pripovijedala kad smo nagađali tko bi mogao biti Jesseov otac.

Sjedokosi starac zazviždi kroz zube.

— Sad mi je svanulo. Ti dakle misliš da John Laredo uopće nije umro i da je njegov pokop bio lažan?

Parker kimne.

— Tako je moralo biti — odvрати ozbiljno. — Njegova braća nisu zakopala njega, već zlato. A Linda Holsum bijaše u igri. Skrivala je čovjeka i tako nas sve povukla za nos.

— To znači da je otac tvoga posinka bio razbojnik?

— Na žalost — mrmljao je Jeff Parker. — No to ne znači da će se između mene i Jessea išta promijeniti. On je dobar mladić i ja dajem ruku u vatru za njega.

— Sigurno — uzvratí čovjek sa sijedom kosom. — Ja znam kao i ti da je Jesse ispravan. Eh, kad bi mladić sve to znao. Dobro da nije ovdje.

— A gdje je Hooks? — upita netko.

— Vjerojatno slijedi momke koji su odnijeli zlato — odgovori Parker.

— Sam?

— Nije htio gubiti vrijeme. Momci bi odviše odmakli da se najprije vratio u selo u potjeru.

— Ne vjerujem. Hooks je star čovjek. Glade je govorio o šestorici. — Hej, Tim, je li tako?

— Da — potvrdi Tim. — Pet muškaraca i jedna žena.

— Imaš pravo, Bill — razmišljao je Parker. — Hooks ništa nije mogao poduzeti. No gdje bi inače bio ako ne na tragu strancima?

— Možda je... — govornik ušuti, samo je desnom rukom pokazao na raskopan grob.

— Ne dozivaj vraga! — reče Parker.

— Vidjet ćemo, Jeff. Sada trebamo lopatu.

Dvojica pođu po lopatu i prođu pored kamenog zida. I tu nađu Hooksa. Bio je proboden i mrtav.

X

Polje je bilo pod gustom maglom. Luz, koja je brzo tjerala konja, osjećala je kako joj kroz odjeću prodire vlaga.

Bilo joj je hladno. Najednom se ukaže padina brda i malo selo.

Sunce je još bilo za horizontom. Na niskom grmlju i suhoj travi visjele su kapi rose.

Ptice preplašene topotom, prhnule se kričeći. Djevojka je pogledom slijedila njihov let i tako otkrila lju-

de koji su se spuštali s brežuljka na kojem se nalazilo groblje.

Znala je da nisu slučajno na groblju. U Silvertownu su dakle znali što se dogodilo.

Luz bi se najradije bila vratila. Stidjela se što je prisustvovala iskopavanju zlata i ubojstvu čovjeka.

Bojala se stupiti pred stanovnike sela iako nije bila kriva. Što je ona mogla protiv muškaraca kao što su Bannockovi i Henry Flinstone?

Ljudi koji su već bili u podnožju brežuljka čuli su topot kopita. Tada se pred njima zaustavi konj u trku. Luz se uspravi u sedlu i plašljivo pogleda ljude koji su je okružili. Grudi su joj se brzo spuštale. Nestajalo joj je daha zbog straha.

— Brojutro, gospodo! — netko prekine šutnju. — Pretpostavljam da ste zalutali. Izgledate kao da ste vidjeli nešto neveselo.

— Da. — odgovori Luz — da, gospodine, upravo je tako.

— Ali sad je sve u redu. Mi smo prijazni ljudi. Ovdje ste sigurni. Odmorit ćete se. Nemate ništa protiv da vam ponudim pomoć?

Djevojka je krzmala da odgovori. Odjednom joj se sve učini tako teško. Tražila je prave riječi, a onda uzvratila:

— Možda mi možete reći gdje bih mogla naći Jeffa Parkera?

— Imate sreću. Ja sam Jeff Parker.

— Da? No, onda... — bespomoćno je slegnula ramenima. Hrabrost ju je posve ostavila.

Parker ju je promatrao.

— Možda biste mi htjeli reći tko vas je poslao — nastavi on očinskim glasom. — Imajte povjerenja u mene, madam.

Luz kimne.

— Jesse Holsum naložio mi je da jašem ovamo — reče gledajući Parkeru u lice.

— Šta? Jesse je...

— Da. Vaš posinak. On je s mojim bratom odjahao na jug goneći tri čovjeka iz Meksika.

— A tko ste vi?

— Zovem se Luz Laredo.

— Laredo...?

— Da, Laredo. — Pogled joj je bio suzdržan kad je vidjela kako se Parker začudio pri spomenu imena Laredo.

Odjednom joj se oči napune suzama. Pokrila je lice rukama i zajecala.

Muškarci su se pogledali. Znali su da je posjeta ove djevojke povezana s grobljem.

Jeff pristupi korak bliže i nježno posegne za rukom djevojke.

— Gospodo — reče ozbiljno — bilo bi bolje kad biste najprije sjahali. Ako budete mogli, molio bih vas da nam sve ispričate. Vidim da vam je mnogo toga na srcu.

Luz dopusti da joj pomognu sjahati. Sjela je na neki stari zid. Bori-la se protiv suza.

Jeff Parker ulijevao joj je hrabrost i samopouzdanje. Počela je govoriti. Ispričala je sve što je znala u vezi sa zlatom i što bi moglo biti važno. Nije prešutjela ništa, niti je išta uljepšala. Napokon je završila riječima:

— Zato dolazim ovamo. Jesse Holsum moli vas pomoć.

Ljudi su šutjeli punu minutu. Jasno se vidjelo da joj vjeruju.

Jeff Parker reče:

— Drago mi je što ste došli, gospodo. Naravno da ćemo pomoći. Pobrinut ćemo se da zlato dođe u prave ruke. Osim toga treba kazniti ubojice staroga Hooksa. Pođite sa mnom u moju kuću. Moja će se žena brinuti za vas. Morate u krevet kako biste se ispavali.

— Nisam umorna — brzo, odgovori Luz. — Želim jahati s vama.

— Ne dolazi u obzir — odlučno odbije Parker. — Ne, jedna žena nema što tražiti u lovu na razbojni-

ke. U krajnjem slučaju, dopustit ću da nam pokažete mjesto na kojem je ostao taj Henry.

Nakon toga Parker se obrati ljudima.

— Što tu stojite? Brzo, pođite po konje i puške. Ne zaboravite uzeti vodu i hranu za nekoliko dana. To se odnosi na tebe Warren, i na tebe, Sandeson. Zatim na O'Rourkea, Gleasleyja i Clantona. Za četvrt sata polazimo!

Kad se sedmoro jahača približilo šumarku, sunce je već bilo visoko na nebu. U zraku se osjećao miris ovaca. Veliko stado, što su ga čuvala dva dječaka i tri psa, paslo je rijetku žutu travu. Te životinje bile su glavni imetak stanovnika Silvertowna.

Jahači su na rubu šumarka pritegli uzde i sjahali. Sa Luz na čelu zašli su u šumu i izbili na čistinu na kojoj bijaše pepeo jučerašnje vatre.

— Gdje je taj momak? — upita Jeff Parker tresući glavom i gledajući uokolo.

Luz je gledala u prazno drvo za koje je bio privezan Henry Flintstone. Na tlu je ležalo nekoliko razrezanih komadića oči užeta.

— Ne razumijem — reče djevojka. — Prije nego što smo pošli Jesse je dobro pogledao može li se Henry osloboditi.

— Jesu li mu bila začepljena usta?

— Ne, gospodine Parkeru.

— Onda je jasno. Pođimo. Nema smisla da se i dalje zadržavamo. Upitat ćemo pastire. Oni će znati što se dogodilo s našim prijateljem.

Odjahali su do stada, dočekani lavežom pasa. Jedan pastir priđe i otjera pse.

— Jimmy — reče Parker i pokaže rukom na šumarak — Jeste li vidjeli čovjeka privezana za drvo?

Pastir kimne smiješeći se.

— Da, vidjeli smo. Čuli smo kako viče pa smo ga oslobodili. Rekao je da su ga napali razbojnici.

— Aha — reče Parker i pogleda Luz.

— A šta je s tim čovjekom? — upita Jimmy.

— Bilo bi bolje da ga niste oslobodili. Kada je to bilo?

— Prije pola sata.

— Hvala, Jimmy — reče Parker.

Malo dalje od ovčjeg stada jahači se ponovno zaustave. Parker se obrati Luz.

— Ovdje nam se putovi razilaze. Vi ćete sada natrag u Silvertown!

Pred potjerom je bilo mnogo tragova i svi su vodili na jug.

• • •

Oba Bannocka i Ramon tražili su put preko brda.

Blizilo se podne i sunce je žarilo i palilo s neba bez ijednog oblačka. Iako bi jahanje ravnicom bilo udobnije, oni su udarili preko planina. Radi vlastite sigurnosti.

Dobro su napredovali, ali kad su prolazili jednim šljunkovitim obronkom napustila ih sreća. Na glatkom kamenju konj se posklizne, posrne, a kad se htio uspraviti, stao je tako nespretno da je slomio nogu.

Bolno ržući srušio se i bacio jahača iz sedla.

Dan je opipao natučenu stranu i pogledao ranjenu životinju koja se više nije mogla podići. Trzala se i valjala po tlu.

Morgan i Ramon zaustave konje.

— Prokletstvo! — izmakne Ramonu. — Samo nam je još to trebalo! Da smo barem jahali ravnicom.

— Tko je mogao znati da će konj slomiti nogu — mrmljao je Dan. Lice mu je bilo bespomoćno. — Što ćemo sad?

— Najprije moraš u svog konja ispaliti metak — odgovori mu brat. — Nema mu spasa.

Dan izvuče revolver, kratko nanišani u glavu konja i opali. Životinja se smirila.

— Popni se na moga konja — reče Morgan. — Poslije će me Ramon zamijeniti.

Dan pristupi mrtvom konju, otvori torbe na sedlu, te izvuče vrećice sa zlatom kako bi ih rasporedio u torbe Ramonova i Morganova konja.

Jednako je razdijelio vrećice, na kraju izvuče pušku. Sjetno pogleda svoje srebrom okovano sedlo.

— Šteta lijepog komada — promrmlja. — Moram ga ostaviti. Vašim će konjima ionako biti odviše što moraju nositi dodatni teret.

— Možda ćemo naći kakav izlaz — odgovori Morgan. — Uzjaši!

Dan objesi pušku preko leđa i popne se iza brata na konja.

Jahali su stjenovitim predjelom. Nakon jednog sata došli su do gornjeg vrha platoa što se terasasto spuštao. Pred njima se pružao brdovit predio išaran zelenim otočićima.

Odjednom Ramon Ayala zazviždi kroz zube. Ispruži desnu ruku i pokaže u određenom smjeru.

— Pogledajte! — poviče uzbuđeno. — Tamo dolje je farma!

I braća Bannock ugledaju farmu.

Ležala je okružena stijenama u maloj kotlini s dva izlaza. Vidjeli su nisku stambenu zgradu, pored nje ostavu, a pred njom bunar i ogradu za konje od neotesanih jelovih letava.

Unutar ograde trčala su tri konja.

— Ondje možemo kupiti konja — reče Dan. — Požurite!

Ponovno potjeraju uznojene životinje u stjenoviti kotao.

Kad je začuo topot kopita, Matt Hireb izašao je pred kuću. Bio je to čovjek srednje dobi preplanula lica i oštih očiju. Živio je sam u ovoj divljini, sa svoja tri konja i nešto stoke.

U savijenoj ruci držao je staru dvocijevku na sačmu tipa »Parker«. Njegovo izbrazdano lice nije djelovalo osobito prijazno.

Ramon Ayala i njegovi pratioci nisu se dali zastrašiti od puške napunjene izrezanim olovom.

Korakom su jahali prema nastambi.

— Stanite! — viknuo je Hireb kad su se Meksikanci približili.

Morgan i Ramon pritegnu uzde i pogledaju farmera.

— Što želite?

— Dobar dan, gospodine! — javi se Morgan. — Možete maknuti pušku. Mi smo mirni ljudi. Bili smo na sjeveru, a sada se vraćamo kući. Moj brat — pokaže palcem odstrag na Dana — imao je smolu, konj je slomio nogu. Vidimo da imate tri konja pa sam mislio da ste spremni jednoga prodati.

Farmer je šutio. Znao je da će teško spriječiti momke da konja

uzmu i bez novca. Osim ako svū trojicu ustrijeli.

— Mi imamo novaca — reče Dan kao da je odgonetnuo njegove misli. Zahvatio je u torbu i izvukao nekoliko zlatnika. — Možemo platiti, mister!

Na to Hireb spusti pušku.

— Dobro — odgovori otežući — Izaberite konja.

Dan sklizne iz sedla i pohita prema ogradi. Sjahali su Ramon i njegov brat.

Hireb ih je promatrao. Nije ga čudilo što su izabrali najboljeg konja.

To je i očekivao. Znao je da bi naoružane mladiće mogao prisiliti da uzmu drugoga. Ali htio ih se što prije riješiti. Stoga odluči prodati toga najboljeg konja.

— Koliko stoji? — upita Dan kad je nakon nekoliko minuta priveo konja za ular.

— Sto i pedeset dolara — odgovori Hireb. Cijenu je već bio smislio.

— Pristajem — reče Dan. — A kako nisam sitničav, dat ću vam dvije stotine. — Ponovno posegne u džep, izvadi novac i isplati ga na ruke.

— Evo. Točno dvije stotine. Mi smo poštteni ljudi i nikoga ne zakidamo.

Farmer je mislio svoje, no smatrao je pametnijim da šuti. Primio je novac i spremio ga bez riječi.

Dan se obrati Mórganu i Ramonu.

— Rado bih otišao po sedlo — reče. — Što mislite o tome?

— Gubimo vrijeme — odgovori brat.

— Imamo prednost. Osim toga, i vašim je konjima potreban odmor.

— Dobro, idi, ali požuri!

Vratit ću se za dva sata.

Dan Bannock baci se na svoga novog konja i odjuri.

XI

Morgan i Ramon sjedili su u kući i jeli kuhani grah.

Farmer im nije smio uskratiti gostoprinstvo. Osim toga, poklonili su mu pedeset dolara.

Sjeo je k njima za stol, a oni su pričali priče o svom navodnom dužem boravku na sjeveru.

Znao je da lažu.

Ali to ga nije smetalo. Strpljivo je slušao u nadi da će se onaj treći uskoro vratiti.

Odjednom začuju topot kopita. Dan je uletio u dvorište i još u galo-

pu bacio se iz srebrom okovanog sedla i jurnuo prema vratima.

— Moramo odavde! — uzviknuo je bez daha. — Jure me u stopu!

— Tko? — Ramon će uplašeno.

— Jesse i Tom.

— Samo njih dvojica?

— Nije li to dovoljno?

Ramon se nasmije.

— Zbog ta dva gringosa nećemo se uznemiravati. Dobit će metak ako dođu.

— Ali oni su naši bratići! — reče Dan.

— Pa što onda? To zaboravi. Nitko ih nije zvao — Ramon će promuklo.

— Tako je — javi se Morgan. Priđe svom konju koji je stajao privezan uz prečku te iz toka na sedlu izvuče pušku. Zatim oslušne u smjeru iz kojega je došao Dan.

Uskoro se začuo slab topot kopita.

— Progone vas? — upita Matt Hireb koji je također izišao pred kuću.

— Da — odgovori Ramon. — To su skitnice koje nam hoće uzeti novac što smo ga zaradili na sjeveru. — Govoreći to, nije se okrenuo. Neprestano je žmirkao prema ulazu u malu kotlinu gdje su se svakog časa trebali pojaviti gringos.

No Jesse Holsum i Tom Laredo nisu se pojavili. Zavlada tišina.

Kamo su nestali?

— Boje se da će uletjeti u klopku — mrmljao je Ramon. — Lukavi su kao lisice.

Prošlo je pola sata.

A onda se začulo kotrljanje kamenja. Uzvrtjeli su se. Zurili su gore u rub stijene i vidjeli kako nešto blješti na suncu.

— Puška! — poviče Dan. — Eno ih gore.

Jedva što je to rekao, odjeknuo je hitac. Metak se zabio u pijesak.

Hireb je pokušao pobjeći u kuću, no Ramon ga zgrabi za rukav.

— Ostani, gringo! — rekao je oštro. — Taj gore ne može te pogoditi. Prevelika je razdaljina.

Farmer je sve više vjerovao da su ova tri čovjeka mračni tipovi. Za kratko vrijeme to je sigurno znao.

Sa stijene odjekne glas:

— Ovdje je Jessel Da li me čujete?

— Da! — odgovori Ramon. — Što hoćeš?

— Zlato koje ste otelili

— To nećete dobiti. Uzmite ga sami!

Jedan trenutak vladala je tišina, a onda Jesse odgovori:

— Za nekoliko sati stići će potjera. Tada nećete imati nikakvih izgleda! Pošaljite Dana s novcima, a vi možete otići!

— A Dan?

— Bit će izveden pred sud zbog ubojstva.

Dan je problijedio. Njegovo lice postane sivo. A onda se ponovno smiri jer je znao da se prije suda štošta mora dogoditi.

— Nikad! — viknuo je promuklo. — Nećete dobiti ni mene ni zlato! Dodite i uzmite ga! Hajde!

— Imamo vremena! — odgovori Jesse. — Čekamo potjeru!

Ramon Ayala opsuje i reče:

— Htio bih znati gdje je drugi.

— Vjerojatno na drugoj strani — promrmlja Morgan. — Mogli bismo se probiti. Mecima nas ne mogu doseći.

— Onda naprijed! Na konje!

Bannackovi i Ramon htjedoše do konja, no Jesse je pročitao njihovu namjeru i počeo pucati. Pokazalo se da daljina ipak nije tako velika.

Jedan metak prozujao je tik pored Danove glave i pogodio crijep na kući.

— Maknite se od konja! — zaprijeti Jesse. — Moja puška je najnoviji model. Da hoću skinuo bih vas svu trojicu.

Dokaz je uslijedio. Ovaj put letio je pijesak pod Danovim nogama.

Momci su psovali i neodlučno se pogledavali.

— Ipak nas nećete uloviti! — urlao je Ramon. — Ako nas ne propustite ustrijelit ćemo ovog farmera!

Zgrabi Hireba za ramena i, zaklanjajući se farmerovim tijelom, zajedno s Bannockovima povuče se u kuću.

Luz nije ni časa pomišljala da odjaše u Silvertown i ondje pričekati da se muškarci vrate. Kad joj je potjera nestala s vidika, okrene kobilu i potjera je prema jugu.

Odjednom začuje graktanje i opazi neku bezobličnu masu na kojoj su čučali crni jastrebi i ostrim kljunovima otkidali meso. Preplašeno ustukne, a iz grudi joj se ote krik.

Tada se uvjeri da je plijen bio konj.

Odvraćajući pogled potjera konja.

Prešla je šljunkovito polje s trnovitim grmljem. Zaustavi se da životinja malo odahne.

Oko nje bile su gromade kamenja, suho grmlje i bodljikavo drveće kojemu nije znala ime. Tlo je bilo prekriveno žutim pijeskom.

Luz sjaše i sjedne na vrući kamen. Bila je žedna i tako umorna da bi smjesta mogla zaspati. No bilo joj je jasno da to nije smjela učiniti.

Kad se kobila uznemiri, Luz se uplašeno trgne. Bit će da je ipak zadrijemala. Protrljala je oči, pogledala konja i vidjela da životinja miče ušima.

Što je čula? Što je nanjušila?

Spopadne je strah. Osjećala je da je osim nje i konja u blizini još netko.

Luz se nije usudila krenuti.

— Ostani gdje jesi! — začuo se ironičan glas.

Djevojka se trgne jer je predobro poznavala taj glas.

Iza stijene izađe Henry Flintstone. Lijevom rukom vodio je svog zelenka, u desnoj je držao revolver.

— Halo, Luz! — viknuo je. — Pretpostavljam da si zalutala.

Luz nije odgovorila. Stajala je kao skamenjena i promatrala Henryja. Strah joj stisne grlo. Činilo joj se kao da je bježeći od zla zapala u gore. Bratić je nije oduševio.

Igrač zavrti oružjem oko prsta.

— Nije ti drago što me vidiš? — nastavi istim tonom.

Kad ona još uvijek ne odgovori, primakne joj se na tri koraka. Onda stane i sa zadovoljstvom je pogleda.

— Nemaš čistu savjest? — ponovo se javi. — Sada je vrijeme da ispraviš ono što si mi skrivila. Ti i ne slutiš koliko vrijediš. Tvojom pomoći dobit ću zlato. Što misliš, kako će se neki ljudi smekšati kad im kažem da ću te ubiti ako ne učine ono što tražim!

— Odvratani si, Henry! — očajnički će Luz.

On je prostački smijao.

— Ti o meni možeš misliti što ti je drago — reče. — Meni je to svejedno. Nadam se da mi nećeš zamjeriti ako te vežem za konja!

— To nećeš učiniti! — vikne djevojka — A tko će me spriječiti? — upita igrač. — Možda ti? Svi su pred nama. Čak i potjera. Momci su pored mene projahali ali me nisu vidjeli. Sada su svi na nekoj farmi i stvorili su dvije stranke. Čim se smrači, stići ćemo i mi i

umiješati se u igru. Dobitnik ću biti ja! Jer ja imam najjači adut, tebe, Luz, here-asa.

* * *

Jesse Holsum, Tom i ljudi iz Silvertowna razvrstali su se oko kotline. Jedni su bili u stijenju, drugi su zaposjeli oba izlaza iz kotline.

Na sjevernom izlazu stajali su Warren i Gleasly. Dok je Warren sjedeći spavao, Gleasly je šetao gore-dolje.

On je, na žalost, imao nesreću da bude malo nagluh. Doduše, izvrsno je vidio, no što vrijede i najbolje oči kad se gleda naprijed, a ne čuje što se događa straga? Već se odavno morao okrenuti.

Gleasly nije čuo tiho struganje po pijesku, ništa nije znao o čovjeku koji se prikradao kao grabljiva zvijer. Nije pala čak ni sjena, jer se mjesec tog trenutka sakrio za oblak.

Jak udarac, koji mu se odjednom srušio na glavu, bio je posve neočekivan.

No jake ga ruke dočekaju te ga polako i bez šuma polože na tlo.

Henry Flintstone odahne. Do sada je sve išlo glatko.

Prišuljao se i drugom čuvaru. I njega je uspio onesposobiti bez teškoća. Udario ga je kundakom puške. Harren je bez prijelaza utonuo iz sna u nesvijest.

Igrač se uspravi i pogleda farmorovu kuću, kroz jedan prozor dopiralo je slabo svjetlo. Zatim se vrati na mjesto gdje je ostavio Luz i konje.

Djevojka je imala začepljena usta, a ruke su joj bile svezane za jabuku na sedlu.

Henry povede konje na uzdi. Nadoao se da tih topot kopita nitko neće čuti.

Kad je došao do onesviještenih čuvara, prebacio ih je obojicu preko sedla.

Mjesec se još uvijek skrivao iza oblaka. Ali to neće dugo trajati. Već je pomalo izvirivao.

Henry se požuri. Morao je stići do kuće prije nego ga osvijetli mjesčina.

Napokon stigne. Bio je vrlo oprezan jer je sad lako mogao pokupiti koji metak.

Čini se da su ga u kući čuli, jer netko smjesta poviče:

— Tko je vani?

— Henry — oglasi se igrač. — Vodim tri taoca!

— Šta? — iznenadi se Ramon Ayala koji je stajao iza vrata.

— Otvorite već jednom! — nava-ljivao je Henry. — Mogla bi vam zatrebati pomoć! — Dalje nije dospio.

Čini se da su oni što su ležali na stijenama čuli njegov glas. Odjednom su odjeknuli hici.

Oko njega je prštalo vruće olovo. Henry skoči s konja i potraži zaklon.

— Samo pucajte! — urlao je. — Samo pucajte ako želite pogoditi Luz Laredo i svoje vlastite ljude.

Pucnjava je prestala.

Zavlada tišina. Tad se Henry zlobno nasmije.

— U mojoj su ruci vaši čuvari i djevojka! — nastavio je. — Još jedan hitac, i Luz će nebu pod oblake.

Sa stijena odjekne psovka, u kući se ugasi svjetlo. Nakon toga zaškri-pe vrata.

— Uđi! — vikne Ayala. — Brzo!

Sada su svi bili pod krovom. Morgan Bannock zatvori vrata, a njegov brat Dan ponovno upali svjetiljku. Ne vjerujući svojim očima gledali su u svog bratića i njegove zarobljenike.

— To je doista iznenađenje — reče Morgan. — Prijatelji, što kažete na to?

Henry zatakne palce iza remena i uzvрати:

— Možete se veseliti što sam došao. Sad nećete imati ništa protiv da sa mnom podijelite zlato, zar ne? Bez mene biste već bili dokrajčeni. Ali sad smo četvorica, a imamo taoce. Luz je glavni zgoditak. Potjeru ćemo prisiliti da se povuče. Bilo bi dobro da im odmah pokažemo kako mislimo ozbiljno.

Oba brata potvrdno kimnu glavom. Nakon kratkog savjetovanja Henry gurne djevojku pred sebe i otvori vrata.

— Jesse! Tom! — poviče u mrak. — Čujete li me? Djevojka je naša. Dakle, povucite se.

— Što vam vrijedi ako ubijete Luz — odjeknu Jesseov glas — nitko od vas neće izvući živu glavu.

— Ti misliš da blefiramo — uzvрати Henry. — A mi mislimo ozbiljno. Odmah ćemo vam pokazati.

Čini se kao da je Ramon Ayala, koji je držao Matta Hireba, samo čekao te riječi. Žestoko udari farme-ra i izbaci ga kroz vrata pokraj Luz i Henryja.

— Trči za život! — zarezži igrač.

Tjeran smrtnim strahom, Hireb potrči. Učinio je dva, tri koraka,

kadli odjekne derringer. Hireb padne u pijesak na dvorištu. Ali nije bio pogođen.

* * *

Jesse je promatrao jezovit prizor. Držao je prst na otoncu, ali se nije usudio pucati jer je Luz stajala u vratima i posve pokrivala Henryja. Tada je viknuo:

— Za pola sata bit će ubijen jedan od dvojice čuvara. To možete spriječiti samo ako bacite oružje i odstupite. Ako to ne učinite, čovjek će umrijeti. Poslije njega dolazi drugi, na kraju Luz. Mi se ne šalimo.

Strahovita prijetnja!

Jesse napusti zaklon i naiđe na Toma i Jeffa.

— Što ćemo sad? — upita Parker.

— Moramo nešto smisliti! — odlučno odgovori Jesse. — Moramo nešto učiniti.

— Što? — promrmlja Parker. — Ako prijedemo u otvoren napad ugrozit ćemo taoce.

Jesse kimne.

— Znam. Ne mislim na otvoren napad. To ćemo obaviti Tom i ja. Imamo pola sata vremena.

* * *

Farmerova kuća sastojala se od dvije jednako velike prostorije. U onoj u koju se ulazilo na središnja vrata nalazili su se zarobljenici.

S njima je bio Ramon Ayala. Svu njegovu pažnju zaokupljala je Luz koja je vezana sjedila na stolici.

Svidala mu se ta zgodna djevojka. Neprestano je pokušavao svojim kao noć crnim očima vezati Luzin

pogled, no djevojka ga je izbjegavala i zurila u zid.

To ga je ljutilo. Odjednom se stvori, uz Luz, uhvati je za plavu kosu, privuče njeno lice i pokuša je poljubiti.

Luz, koja je mogla pokretati samo glavu, očajnički se branila, no teško da bi mogla spriječiti njegove namjere. U tom trenutku uđe Morgan.

— Ostavi je! — prosiće. — Ne zaboravi da si zaručen s mojom sestrom.

— Je li to sve što mi imaš reći? — upita Meksikanac.

— Ne. Vrijeme je da gringose podsjetimo da nisu ispunili naš zahtjev. Pola sata je prošlo.

— U redu! — Ramon priđe dvojici zarobljenika koji su ležali vezani na zemlji i od kojih je jedan ponovo bio pri svijesti. Toga izabere.

— Kako se zoveš? — upitao ga je.

— Gleasly — proštenja čovjek.

— Ti ćeš sad izići i umrijeti, jer su tvoji prijatelji gluhi! Za pola sata na redu će biti drugi. Do tada će se i on osvijestiti.

Ayala ga podigne za ramena i izgura iz prostorije do izlaznih vrata. Morgan, koji je tamo čekao, povuče rezu.

— Trči — prosiće Ramon Ayala.

Gleasly zatetura preko praga u mrak čekajući smrtonosni hitac.

Umjesto toga, netko ga zgrabi, povuče za kaput i obori na tlo.

Odjeknuli su hici, a s druge strane kuće zazveči razbijeno staklo.

Tamo je bio Tom koji je koltom razbio staklo i ušao u sobu.

— Tom! — poviče Luz. — Tom, brate!

Tom se nasmije cijelim licem.

— Poslije, sestrice! — dovikne joj kad je zagrmjelo oružje. — Trenutno ne mogu još ništa učiniti za tebe.

Projuri kroz sobu i otvori vrata. Ali nije mu ostalo mnogo posla.

Henry Flintstone i Ramon Ayala ležali su na pragu. Morgan je imao prostrijeljenu ruku. A Dan, koji se više nije usudio posegnuti za oružjem, stajao je kraj stola s podignutim rukama.

— Igra je svršila — reče Jesse stojeći na pragu sa zadimljenim koltom.

* * *

Svanulo je jutro i sunce je granulo.

Braća Bannock i Henry Flintstone sjedili su vezani za svoje konje. Mračno su gledali pred sebe. Dan će vjerojatno svršiti na vješalima. Prošao je njihov san o sto tisuća dolara. Zlato će dobiti oni kojima po zakonu pripada.

Tom je bio radostan što je prešao na stranu zakona.

— Znaš, Jesse — reče penjući se u sedlo — iskušenje da uzmem zlato bilo je veliko. Proširio bih farmu. Ali sad znam da me to ne bi usrećilo. Ti i Luz ste mi pomogli. Zahvalan sam vam za to.

Jesse kimne. Toga jutra bio je šutljiv. Duša mu je bila puna gorčine.

— Ne shvaćaj sve tako tragično — reče mu Jeff Parker. — Dokazao si da si pravi momak. Ne zaboravi da

si Luz i ostalima spasio život. — A kako je Jesse i dalje šutio, Parker nastavi:

— Što ćeš raditi kad se sve to riješi?

— Poći ću svojim rančerima. — promrmlja Jesse.

— Nećeš se vratiti u Silvertown?

— Što ću tamo? Silvertown umire!

— Uskoro će procvasti. Neki je čovjek prije tri tjedna pronašao srebrnu žilu u Arroyu. Otvorit će rudnik. Bit će kod nas vrlo živo. Treba nam šerif koji će se brinuti za red. Mjesto je slobodno. Zar to ne bi bilo nešto za tebe, Jesse?

— Razmislit ću — odgovori kauboj, a na njegovu ozbilnom licu pojavi se smiješak.

Kraj

PETER DAWSON

STRANAC

Zvižduk lokomotive nadglasa štekta-nje kotača željeznice. Ray Kindred uspravi se malo iz zgrčenog položaja i popravi kolt u koricama. Na drugi zvižduk lokomotive podigne se na koljena i oprezno pogleda naprijed.

Nakon jedanaest sati usudio se po drugi puta izviti iz skrovišta. Borovima, obrastao obronak svidi mu se na prvi pogled.

Rano ujutro uskočio je u taj teretni vlak, dok je lokomotiva polagano dah-tala uz jedan uspon. Oko podneva vlak je načas zaustavljen radi uzima-nja vode. Napeto je osluškivao korake vlakovođe koji je prolazio pokraj va-gona, s koltom u ruci. No, čovjek samo naljepi na njegov vagon novi tovarni list i krene dalje.

Cijeli dan Kindreda su mučila dva problema: ponajprije, može se neočeki-vano pojaviti vlakovođa i otkriti ga u njegovu skrovištu; drugo, morao je računati s time da bi vlak svakog tre-nutka mogao biti zaustavljen i pretra-žen. Pa ipak, u dovoljnoj je mjeri vje-rovao u sudbinu da bi se pomirio s njom, iako je često s koltom u ruci izvirivao iznad ruba vagona.

Umor i žed zadavali su mu ponajvi-še muka. Žed je još nekako podnosio. No čim bi ga načas savladao umor, ugledao bi pred sobom oči: plave, pri-

jazne oči što su s približavanjem smrti postajale sve staklenije. A onda bi se svaki puta prenuo uz kletvu i ogledao.

Zdvojno se trudio da zaboravi te oči. U međuvremenu pade mrak. Na posljednjem vagonu već su gorjela dva crvena svjetla. Okrene se i iznena-đeno trgne. Sprijeda se pojave svjetla nekog mjesta. Pokraj vlaka promicali su obori s govedima.

Na usku licu pojavi se napeti izraz. Pomisli na mogućnost da kupi nešto živežnih namirnica i konja... ili ukra-de... i da odjaše u brda na sjeveru. Mora odmah odlučiti hoće li napustiti vlak ili neće.

Odluka nije bila teška. Kratkim po-kretom podigne šešir, udari njime ne-koliko puta o stijenu vagona i nabije ga na plavu kosu. Kolt gurne dublje u korice. Koža na koricama bila je pos-ve zagladena; po tome se vidjelo da je često upotrebljavao oružje. A onda se vine na stranicu vagona i pričekava dok vlak prikoči.

Ray Kindred uskoči u obor sa sto-kom. Na sve četiri dočeka se u travi. Polagano se uspravi i nasloni leđima na ogradu. Posljednji vagoni proma-knu pokraj njega.

Letimice pogleda čovjeka u kućici kočničara koji je ukočeno gledao pre-

ma, naprijed i preko uskog mu lica preleti prijezirni smijeh.

Kad je vlak nestao u dolini ostane još nekoliko minuta pokraj ograde, duboko udišući svježi miris borova. Napeto je osluškivao. Negdje u mjestu zalaje pas, a s nekog pašnjaka začuje se kravsko zvono. Pirkao je lagani povjetarac. Sve je djelovalo vrlo mirno. Kad je krenuo prema mjestu, njegove nesigurnosti sasvim nestade.

Kod posljednjeg obora naiđe na vjetrenjaču što je služila kao pogon crpki za vodu i na puno korito vode. Ugasi žed, a onda spere prašinu s lica. Prođe rukom preko čuperaka brade i namršti se; mnogo je držao do vanjštine. Sada požali što je svu svoju imovinu strpao u dvanjke koje je sakrio pod grmom u kanjonu.

Skokom na teretni vlak spasio se doslovce u posljednjem trenutku. Još mu je u posljednjem času uspjelo strpati u džep snop novčanica. Prisjećajući se one kritične situacije, pomisli kako je sasvim mirno mogao ponijeti i pribor za brijanje. Razmišljajući tako o sasvim nevažnim stvarčicama, stigne na široki put što je završavao u glavnoj ulici.

Još jednom razmisli o onim opasnim trenucima. Znao je da se nalazio neposredno pred stanjem užasa; čovjek poput njega, koji već godinama živi nadasve opasnim životom, to sebi ne smije dopustiti.

Zapita se da li bi u mjestu posjetio brijać ili radije pričekao do prve zgrade kad će moći kupiti brijaći aparat.

Prođe pokraj prvih drvenih kuća i ugleda prve radnje. Hodao je drvenim nogostupom, uvjeravajući samoga sebe kako se u ovom gradu ne mora ničega bojati, bude li se vladao nepodljivo, kupio ono najpotrebnije, a onda što brže nestao.

Tada mu pogled padne na crveno-bijelu lakiranu ploču jednog brijaća, u čijoj je radnji još uvijek gorjelo svjetlo. Odmah zaboravi svoje načelo da se nikom u blizini neće pokazati i pobrza.

Visok muškarac izide kroz vrata kuće ispred brijaćnice. Haljetak mu je bio raskopčan, a na košulji je svjetlucala službena zvijezda.

Ray Kindred zamalo što nije zastao kao ukopan, no tada se u njemu probudi ona hladna drskost kojom je savladao mnoge teškoće.

— Dobra večer — prijazno će mu delija.

— Lijepa večer — uzvratí Kindred i prođe pokraj njega. Hladni trnci spušte mu se niz leđa. Stane napeto osluškivati korake što su se polagano udaljavali nogostupom. Kratko pogleda u radnju; zapazi brijaća kako s novinama u ruci, sjedi u naslonjaču. Sa stropa je visila ornamentima ukrašena petrolejska svjetiljka.

Pride k vratima.

Još se jednom ogleda i uvjeri se da se šerif u međuvremenu poprilično udaljio. Uzdahne s lakoćom i uđe.

— Dobra večer — pozdravi ga brijać.

Kindred brzo kimne, skine haljetak i spusti se u naslonjač.

— Brijanje i šišanje.

Koliko je pamćenje Raya Kindreda sizalo unatrag, gotovo se cijelog života nalazio u bijegu pred prijetećim opasnostima... ako se ne bi upustio u rizik kao upravo večeras. Njegov haljetak s džepom nabijenim novčanicama visio je na klinu, a kolt o boku bio je vrlo uočljiv.

Brijać s bijelom krpom preko ruke pričekao pokraj naslonjača. Sada ispruži ruku.

— Smijem li to ukloniti?

— Ne!

Čovječuljak brže povuče ruku. Kindred se zavali u naslonjač i ispruži duge noge, a brijać mu položi preko lica ručnik natopljen u vrućoj vodi, kako bi omekšao bradu.

— Zar su i ostali kauboji došli na zabavu? — zapita.

— Kakvi kauboji?

— Pa... Buckhornovi i Millerovi. — Brijać pričekao odgovor. Kako je sugovornik šutio, nastavi: — Osjeća se to po mirisu vaše odjeće. Ne kažem da je to nezdrav miris... Uvijek sam volio karbolineum.

— Nitko još nije umro od toga — progonđa Kindred, a onda oprezno zapita: — Na što ste mislili kad ste spomenuli zabavu?

— Eto... ples u zgradi škole, pokraj baptističke kapele. Doći će ponajprije doseljenici iz doline Adler. Reed Wil-

liams će vlastoručno rastjerati taj skup. Bill Shepley ga je upozorio u nekoliko navrata.

— Nisam još dovoljno dugo u ovom kraju, tako da nisam upamtio imena. — Kindredov glas bio je prigušen ručnikom iz — kojega se parilo. — A tko je taj Reed?

— Reed Williams, vlasnik ranča »Brush«. Dosad je dolinu Adler smatrao svojim vlasništvom, iako dolina pripada vlad. No unatoč tome, on nikoga ne pušta tamo. Naseljenici pokušavaju svim mogućim sredstvima, ali on je uvijek na oprezu. Večeras im namjerava pokazati što umije.

— A tko je Shepley, — zapita Kindred tonom kao da ga to osobito ne zanima.

— Ta, za njega ste ipak morali čuti. Mladi Bill Shepley bio je pomoćnik šerifa, nakon smrti staroga Cromera postao je šerif. Vrlo dobar čovjek, ali s Reedom će teško izići na kraj.

— Zar vjerujete da će se suprotstaviti Reedu?

— Bill će to sasvim sigurno učiniti! A možda će to za njega biti kraj. Šteta! Ima stado stoke i zaručen je s lijepom djevojkom. Kad bi samo odbacio tu zvijezdu! Ne sviđa joj se što on predstavlja zakon. No, Bill se ne da nagovoriti i ostat će šerif sve do novih izbora. A nikako ne dopušta da Reed Williams istupa protiv naseljenika. Doista, čvrst je to momak.

Kindreda to još uvijek nije zanimalo. Vrući ručnik i znak brušenja britve o rožnati remen smirivali su ga. Možda je netom susreo upravo Billa Shepleyja. Tada mu se učinilo da taj čovjek nije baš osobito oprezan; s jedne strane, jedva da se udostojao pogledati stranca, iako je ovaj očito stigao vlakom, a s druge strane, zalagao se za naseljenike, iako i on ima stado, a to je i te kako ranjivo mjesto.

Zacijelo je lud pomisli Kindred. Nije me podrobnije ni pogledao. Brijač uto skine ručnik i započne ga sapunati. Pokraj tako očite nesposobnosti mjesnog šerifa, Kindred se ovdje osjećao toliko sigurnim da uopće nije otvorio oči kad mu je oštra britva kliznula licem.

Brijač se razumio u svoj posao.

— Ono sa starim Benom Sadlerom jutros u Burnt Springsu zacijelo se ne može označiti kao sasvim običan događaj — brbljao je brijač.

To bi ime moralo nešto značiti. Kindred otvori oči, i oprezno pogleda lice brijača, kako bi oćuio na što ovaj smjera. No, čovječuljak je bio usredotočen na posao.

— Mislite li da poznam tog Sadlera?

— Ne vjerujem; pa, Burnt Springs je dvije stotine milja južnije.

I dok je brijač nastavljao radom, pred Kindredom se iznenadno opet pojave one plave oči i staklenasti samrtni pogled koji mu cijeloga dana nije dao mira.

— Stari Ben potječe iz ovog kraja. Prije je radio kao naoružani pratilac kočije za Wells-Fargo, sve dok na putovanju u Windrock nije izgubio nogu prilikom odrona zemlje. Kad je toliko prizdravilo da je mogao poskakivati na štakama, premjestili su ga u ured Wells-Farga u Burnt Springsu, i od tada je vodio taj ured sve do smrti. Kad je jutros htio otvoriti, netko mu je razbio lubanju.

Kindred se ukoči. Odjednom je britva počela nekako neugodno kliziti njegovom kožom.

— A zašto su mu razbili lubanju? — zapita, naposljetku, jer je brijač ušutlo.

— Zbog novca. A zbog čega i bi? Pronašli su ga pred otvorenim i opljačkanim sefom. Čega se sve ljudi ne laćaju samo da bi se nečasno dočepali dolara! Eto, onom starom bogalju naprosto su smrskali lubanju! Gospode!

Kindred gurne desnicu ispod bijele pregače prema dolje sve dok nije vršcima prstiju dotakao držak koita. Grlo mu se odjednom osuši. Proguta slinu.

Brijač odmakne britvu od njegova vrata.

— Gospode... zamalo što vam nisam prerezao vrat!

Kindred opet proguta. Da taj čovjek sluti tko sjedi u njegovoj brijačkoj stolici, odavna bi to pokušao. Odjednom poželi da se što prije nađe na ulici; požali što je uopće ušao u radnju. Samo je s mukom potisnuo želju da strgne bijelu pregaču i utone u zaštitu mraka.

No, neposredno nakon toga primijeti da se danas već po drugi put našao na granici paničnog užasa. Skupi svu snagu svoje volje i uspije se savladati.

— Možda je taj Sadler sam kriv za to što mu se zbilo. Kad se kartaška sreća okrene protiv čovjeka, ne valja blefirati.

Brijač odmakne britvu i upitno pogleda svoju mušteriju.

— Kako to mislite?

— Možda se starac previše bojao. Možda je nešto poduzeo, umjesto da u miru priček.

— Ben i strah? Nakon što je...

— Možda je htio povući oružje iz blagajne — prekine ga Kindred u po rečenice. Naposljetku, brijač ne zna da sada sluša istinu, pomisli, i nastavi: — U devet od deset slučajeva pljačkaši zaziru od nasilja. Udare samo kad nema drugog izlaza. Kao u slučaju staroga Sadlera. Možda je izgubio glavu i živce, pa ga je razbojnik morao oboriti. Da, zacijelo se tako odigralo.

— Tko bi to znao? — Brijač slegne ramenima, obriše britvu i popravi Kindredovu pregaču. — Dakako, počinitelj će se zbog toga do vijeka pržiti u paklu. Niste li kazali da vam skratim kosu?

— Da. — Kindred se uspravi i podigne ruku na naslon stolice. — Zar su već uhvatili počinitelja?

— Nisu. Shepley je obaviješten oko podneva; rečeno mu je neka pripazi na vlakove. Ne zna se gdje je ostao ubojica. Možda već jaše kroz pustinju. Kindred promisli na trenutak, pa sasvim ravnodušno odgovori:

— Zacijelo je sasvim jednostavno zatvoriti taj predio. Na jugu se nalazi pustinja, a put prema sjeveru zatvaraju planine.

— Oh, cijeli je predio već odavna zatvoren. Svi su u potrazi za ubojicom; stari je Ben bio vrlo obljubljen.

— A što Shepley namjerava poduzeti?

Škare stanu škljocati oko Kindredovog lijevog uha.

— Na svim je prijevojima postavio straže, a njegova potjera pretražuje sve vlakove. Sutra ujutro i sam će se prihvatiti tog posla... ako iz raspre s Reedom Williamsom izađe čitave kože.

Kindred ga je saslušao naizgled savršeno mirno. Uvidio je da su njegovi izgledi znatno gori nego što je prvotno pretpostavio. No, možda će od brijača saznati i nešto više.

Tada mu na um padne jedna zamisao i on se nasmije.

— Bilo bi zanimljivo pomoći Shepleyju u tom poslu. Što mislite, hoće li trebati još kojeg čovjeka?

— Naravno! Da porazgovaram s njim?

— Nemojte... osobno ću ga zapitati. — Kindred pomisli: Možda glupan uistinu nasjedne.

Kad je ustao, platio i navukao haljetak, plan je bio gotov. Osjeti ugodan pritisak novcem kratkog džepa na prsima. Sasvim nagonski, na ulici nije izlazio iz sjene. Zakruli mu u želucu. Pa ipak, nije se usudio pokazati se još jednom u javnosti, kao što je to učinio netom u brijačnici. Izvuče kesu s duhanom, savije cigaretu i pripali je. Leđima je bio okrenut k cesti. Sa suprotne strane začu glasove:

— Je li sve jasno, Bill?

— Da, sve je jasno.

— Je li ti potrebna pomoć?

— Ne, hvala.

Kindred se polagano okrene i ugleda obrise dvojice muškaraca. Treći im je upravo prišao. Prepozna Billa Shepleyja, prisjeti se brijačevih riječi, i slijedeći neki unutrašnji glas, prijede cestu.

— Šerife? — zazva još prije nego što je dospio na suprotnu stranu ulice.

Shepley zastane i pogleda ga, a Kindred primijeti kako se šerifova ruka spustila do korica s revolverom. Međutim, pokret je bio tako polagan i pomalo oklijevajući da zaključi kako bi tog mladića mogao lako ustrijeliti.

Nekoliko trenutaka kasnije stajali su jedan nasuprot drugome.

— Ne poznate me, šerife — započe Kindred — no brijač mi upravo reče da još danas namjeravate krenuti u planine i da vam je vjerojatno potrebna pomoć. Nabavite li mi konja, pomoći ću vam.

Osjeti prodorni Shepleyjev pogled. Prava je sreća što je mrak, pomisli.

— Niste li vi prijatelj Reeda Williamsa — naglo zapita šerif.

— Tko je taj Williams?

— Ako ste mu prijatelj, sada imate priliku pokazati od kakva ste drva izrezbareni — progunda Shepley.

— Pogrešno ste me ocijenili! Što vam je odjednom?

Neprobojnost Shepleyjeva lica nije se mogla probiti.

— Odakle dolazite?

— Iz Millerova logora na Buckhornu. — Podigne lijevu ruku... kako bi predusreo svaku nezgodu, izabrao je lijevicu... i pomiriše rukav kaputa. — Ne mjušite li to? — zapita sa smijehom.

Serifovo lice malo odmrzne. I on se nasmije.

— Pa dobro, prihvaćam vašu ponudu. Pričekajte me kod škole. Tamo moram nešto obaviti, a onda možete sa mnom pojahati u brda. Za hranu ne morate brinuti, na prijevoju smo ostavili kuhinjska kola.

Kindre i htjede nastaviti svojim putem, a onda zastane neposredno pokraj njega i snažno udahne.

— Da, to je karbolineum — potvrdi. — Onda, do viđenja.

Okrene se i pođe niz ulicu.

Kindred se u sebi nasmije. Varka mu je pošla za rukom tako da bolje nije mogla. Pa ipak, odmah se uozbilji. Možda je Shepley istinu luđak, žutokljunac koji je poduzeo više nego što može učiniti, ali doista je zgodan i ljubazan momak. Kindred mu se divio zbog ravnodušnosti kojom je izjavio da će odjahati u brda čim sredi još jedan posao ovdje u gradu; a to je mogla biti samo raspra s Reedom Williamsom. Na njemu se nije moglo primijetiti da taj zadatak smatra opasnim.

Unatoč svemu, Kindredu je bilo samo do njegove vlastite kože. Zapravo, čudnovato je što je ovoga puta od šerifa doživio nešto sasvim različito od nepovjerenja. Posebna je draž bila u činjenici da će mu Shepley pomoći u bijegu. Najvjerojatnije će ga poslati da negdje na prijevoju zauzme stražarsko mjesto. A kad sunce grane, odavna me neće biti, pomisli Kindred.

— Odavna me neće biti — ponovi glasno, jer mu se dopao zvuk tih riječi.

Udaljio se za kojih stotinu metara, a onda mu do uha dopre zvuk glazbe.

Približi se osvijetljenom salunu. Ljudi ispred zgrade na to se uopće nisu obazirali. Uskoro se pred njim pojavi crkva. Iza nje ugleda mnoštvo osvijetljenih prozora s kojih su padali snopovi svjetla na nadgrobne kamene malog groblja ispred crkve.

Nekoliko konja bilo je privezano o motku, a pokraj su se nalazile kočije i dvosjedi. Glazba je dopirala iz osvijetljene škole.

Školsko dvorište bilo je od groblja odijeljeno ogradom. Kindred pride ogradi. Odavde je vidio plesače. Jedan mu par odmah upadne u oči. Muškarčeva je glava bila zabačena daleko unatrag; a plesačica je bila naočita crnokosa djevojka.

Kindred odjednom poželi oviti ruke oko bokova žene. Znao je da tu želju ne može ostvariti i pokuša naprosto prečuti glazbu.

Odjednom mu padne na um da stoji u svjetlosti, a onda stane pipkati duž ograde. Zaustavi se u sjeni, sjedne na jedan humak i leđima nasloni na spomenik, pa stane promatrati ulicu.

Odavna nestao... Nije bio svjestan odakle mu te riječi, no poželi da već jednom bude slobodan čovjek s džepovima punim novaca; zasitio se vječnog brisanja tragova za sobom.

Glasovi muškarca i žene najprije mu dopru do uha kao šapat. Dolazili su s onu stranu živice, i isprva se nije osvrtao na njih; par se zacjelio već povukao u zaštitu mraka. A onda u glasu žene odjednom zatitra oštšina:

— ... sve sam promislila! Nisi priseban!

— Jesam, Lauro.

Kindred odmah prepozna glas. Bill Shepley! Glas muškarca koji nije poznavao straha. Slijedeće riječi odraze to sasvim jasno:

— Ne bih mogao nikada preboljeti kad bih sada mirno dopustio da Reed ostvari što želi.

Neko je vrijeme vladao tajac, a onda se djevočin glas opet smiri.

— Tebe se sve to ništa ne tiče, Bille. Baš ništa! Imaš svoj ranč, imaš mene. A ubije li te Reed Williams, nećeš imati ništa. Ne smiješ dopustiti da dođe do otvorenog sukoba među vama.

— Nikada se nisam bojao Reeda.

—Učiniš li ga sada svojim neprijateljem, dčvijekā ćemo nositi to breme — nastavi djevojka kao da nije čula mladićev odgovor. — Čak će i naša djeca trpjeti od toga. Zar uopće ne misliš na budućnost, Bille?

— Upravo to činim! Popustim li sada Reedu, uvijek će ostati tako. U dolini Adler ima dovoljno mjesta i za njega i naseljenike. Međutim, ako on...

— Onda osiguraj pomoć, Bille! Neka ti pomognu stari prijatelji.

— Odbio sam pomoć što su mi je ponudili. Naposljetku, i Williams je sam.

— No, ne dođe li sam?

— Doći će.

Opet zašute, a Kindred se napeto nagne prema naprijed. Djevojka se još uvijek nije predala.

— Napokon, uopće nisi izabran za šerifa, Bille. Prepusti taj zadatak budućem šerifu.

— Zar da skrštenih ruku promatram kako Reed tjera ljude sa zemlje, na koju imaju pravo? Ne, draga, nipošto! — Shepley je govorio s dubokim uvjerenjem. — Samo ga ja mogu zaustaviti. A ne budem li dosljedan, svi će me ismijati.

— Onda si... onda si izgubljen, Bille. Ubit će te, to je sigurno kao...

Dejvojčine riječi djelovale su na Kindreda poput šoka. Tada primijeti zašto je ona tako neočekivano prestala govoriti, u pola rečenice. Tek je sada i on začuo topot kopita na cesti; zapravo... čuo ga je još prije nekoliko trenutaka, no tada mu nije dopro do svijesti jer se suviše usredotočio na razgovor mladog para.

Pogleda na cestu. Pred motkom za vezanje konja stajala su dva jahača jedan do drugoga. Njihovi se obrisi ocrtaju na školskom prozoru; gledali su točno u smjeru iz kojega je Kindred čuo Shepleyjev i djevojčin glas.

— Vidiš li? — usklikne djevojka — Nije došao sam, Bille!

— Ne mari!

S onu stranu živice začuju se koraci. Kindred ugleda sjenovitu priliku muškarca koji iziđe na cestu. Popusti nekom iznenadnom nagonu i spontano krene za njim.

U nekoliko koraka stigne do kraja živice. Ugleda Shepleyja na udaljeno-

sti od približno deset metara. Oba muškarca sada više nisu gledala mladića; zurili su u neznanca.

Kindred primijeti da oklijevaju; njegova neočekivana pojava očito ih je smela.

— Koji je od njih dvojice Williams, šerife? — upita Kindred.

— Ne miješajte se stranče! — reče Shepley s neprikrivenim iznenađenjem.

— Koji je?

— Ja sam Williams — odgovori jedan od dvojice jahača, dežmekast muškarac s licem kao u buldoga. — Hoćete li u toj raspri biti na Shepleyjevoj strani?

— Da.

Posljedicu takvog odgovora Kindred uoči odmah. Onaj drugi, momak s velikim orlovskim nosom, okrzne Williamsa nesigurnim pogledom.

Poraženi su već sada, pomisli Kindred, iako nijedan od njih ne pokušā okrenuti konja i odjahati.

— I sada smo dvojica protiv dvojice, gospodo — reče Kindred. — Tko će otvoriti ples?

— Stranče! — poviče Shepley — to se tiče samo mene...

— Ne brbljajte gluposti, šerife!

Kindredov glas zvučao je neobično oštro; jer, šerifove su riječi samo slabile njihov položaj s obzirom na Reeda Williamsa. Budući da su ona dvojica sada sasvim jasno uvidjeli da više nisu nadmoćni, postojala je mogućnost da odustanu od svoje nakane. Kindred je bio sasvim siguran u jedno: oružanog sukoba uopće se ne mora bojati.

Zapazi kako Williams želi nešto primijetiti i predusretne ga.

— Zacijelo ste sve zamislili ponešto drugačije, zar ne? A što sada? Hoćete li izigrati svoje karte ili ćete odustati?

Idućih nekoliko trenutaka Kindred vjerovao je da mu je posrećila varka. Tijekom tog vremena učini mu se kako će stajati negdje po strani i promatrati događaj kao nepristrani svjedok. No, onda si odjednom počne žestoko predbacivati što je svoju kožu izložio opasnosti zbog nečeg što se njega uopće ne tiče.

Trenutačno uvidi da je glup on sâm, a nipošto Shepley. Sada je počeo jed-

naku grešku kao i Ben Sadler jutros: postupio je lakoumno i nerazborito.

Pogleda napeto lice Reeda Williamsa i primijeti da ga se sve to uopće nije dojmilo. Ledeni osjećaj provuče se njegovim žilcima i najavi nasilje.

Ipak, sve se zbilo sasvim neočekivano. Williamsov pratitelj podigne brzim pokretom dvocijevnu sačmaricu. Kindredova desnica trzne nadolje. Iznenadi ga činjenica da mu je ruka vlažna od znoja.

Do vraga, uopće se ne bojiš! — poviče neki glas u njemu dok je povlačio revolver.

Zapazi kako njegovo tane udari u protivnikove grudi. Momak orlovska nosa nagne se prema naprijed, a puška mu klizne iz ruke. Obje cijevi opale, a sačma podigne zemlju pred nogama Williamsova konja.

Konj zapleše unatrag, a Williams povuče kolt.

Kindred pričeka, jer u tom trenutku Shepley opali svoj prvi hitac.

Prekasno uoči da Williams nije povrijeđen i sada spušta kolt prema njemu. Brzo povuče kokot. Kad je kolt u njegovoj ruci opalio, ugleda plameni

jezičak na grlu cijevi protivnikova oružja.

Nešto teško ga udari u želudac i odbaci u živicu. Kad je vidio kako se Williams zgurio u sedlu, otme mu se pobjedonosni krik. Međutim, nije mu ostalo mnogo vremena da uživa u pobjedi. Natraške se sruši u živicu i ugleda zvijezde kako se spuštaju prema njemu. No, njihov se sjaj istodobno ugasi, i sada više ništa nije vidio.

* * *

Kad je Williamsov konj odjurio u mrak, Bill Shepley letimice pogleda obje prilike što su ležale na tlu, a onda se usredotoči na stranca. Začuje kako mu Laura prilazi brzim koracima. Pogled mu ostane prikovan za Kindreda.

— Bille! Bille!

— Osjeti ruku Laurinu na svojoj nadlaktici, ali se ne okrene prema njoj.

— Tko je to bio? — zapita djevojka.

Shepley polagano zaklima glavom. Uzdahne i gufne kolt u korice.

— Bio sam gotovo uvjeren da je on ubio Sadlera, no sada se i sam pitam tko bi on mogao biti...

K r a j

WAYNE D. OVERHOLSER

POSljednji Hitac

Večernje nebo bilo je tamno i oblačno. John O'Keefe najprije začuje Davea kako dolazi, pa ga tek onda ugleda.

— Podgrijte Daveu večeru! — dovikne kućanici, gospođi Hascall. — Dolazi.

Prošao je trijemom i krenuo prema oboru. Nemir u njegovoj duši bio je gotovo nesnošljiv.

O'Keefe pričekao pokraj ulaza u obor. Začu topot Daveova konja. Na zapadnoj obali rijeke zacvrkuta neka noćna ptica. Njštavi smijeh dopre iz nastambe za ljude koji su se okupili oko partije pokera. Bili su to uobičajeni šumovi i gotovo ih uopće nije zapažao.

Jedan problem već mu satima nije dao mira. Nije li svom mladiću povjerio zadatak što je zahtijevao pravu ljudinu? Hoće li se mladić, bude li to potrebno, pokazati pravim čovjekom? Hoće li i Davea vjerno služiti O'Keefejeva sreća? Nije to znao.

Johnu O'Keefeju bile su šezdeset i dvije godine. Najbolje godine života bile su već za njim. Jedva da ih se još sjećao, a nije mu ni bilo do toga. Živio je kako je htio. Kad bi morao još jednom proživjeti te godine, štošta bi uradio drugačije. Donosio je pravilne odluke, barem u bitnim stvarima.

Nije vjerovao u sreću, iako mu je ta riječ često silazila s usana. Ravnao se prema uzrečici da je svatko kovač svoje sreće.

Budućnost se nalazila na drugom listu. O'Keefe je znao da pripada razdoblju što će ubrzo proći. Budućnost pripada Daveu. Mladić promatra stvari u sasvim drugačijem svjetlu, i to je dobro. Razvijao se u vremenu što je sa sobom donijelo bodljikavu žicu na pašnjaku, željeznicu i farmere. Dave je gotovo prezirao neposredne i nasilne metode što su O'Keefeju pomogle da dođe do sreće.

Možda je Dave u većoj mjeri dorastao novom vremenu... kad individualizam pripada prošlosti, kad se sklapaju sporazumi i kad je pola kruha bolje nego ništa. John O'Keefe nikada nije pristajao na polovična rješenja. A tako će i ostati. No, možda je ipak vrijeme da ranč prepusti Daveu. Samo što još nije savladao sve svoje sumnje. Je li Dave dovoljno zreo čovjek da vodi ranč OK? Pa, pomisli O'Keefe, to će se uskoro ustanoviti.

Dave skrene s puta i zauzda konja uz ogradu obora.

— Je li sve u redu?

— Naravno — iznenađeno odgovori mladić — Zašto ne bi bilo?

— Ah, tek tako — progunda O'Keefe i zadovolji se time. Nije se raspitao za ishod; Dave će ga u pravo vrijeme o tome izvijestiti.

Dave rasedla konja i otjera ga u obor.

— Gospođa Hascall ti je podgrijala večeru — reče O'Keefe kad su pošli prema kući. — Vjerojatno je već na stolu.

— Dobro — uzvratila Dave i pođe u kuhinju kako bi se oprao. A onda sjedne k stolu.

Gospođa Hascall iznese jelo, a on ga se prihvati s tekom mlada čovjeka. O'Keefe sjedne nasuprot njemu, savi je cigaretu i pripali je.

— Zelite li šalicu kave, gospodine O'Keefe?

— Ne.

Ljutilo ga je što ne može zaspiti kad kasno uvečer popije još šalicu kave. U Daveovim godinama mogao je uz logorsku vatru popiti na litre crne kave a da to nije smetalo dobru snu. Nikada nije ležao budan. To je bio samo još jedan dokaz da su najbolje godine njegova života već odavna prošle.

Takvi mu dokazi uopće nisu bili potrebni. Bilo je sasvim dovoljno već to što se za oblačnih, kišnih dana samo u najvećem mukom, uspinjao u sedlo: mučila ga reuma. Bio je poput starog borbenog konja što ga je već odavna valjalo ustrijeliti, no još se uvijek nije pomirio s time.

— Ne trebate li više ništa, poći ću spavati — reče gospođa Hascall.

— Samo pođite — odgovori Dave. — Hvala vam što ste mi podgrijavali jelo.

— Rado sam to učinila — promrmlja kućanica i izide.

O'Keefe ustane, priđe k štednjaku, podigne ploču i baci opušak u ognjište. Tada se okrene i pričekala dok Dave nije povećerao. Bio je to visok, naočit muškarac, no Dave će ga zacijeliti za koju godinu nadvisiti. O'Keefe je bio izražajna lica s oštro rezanim crtama. Dave mu je bio nalik, samo što mu je brada djelovala nešto mekše, a ni nos nije bio tako oštar.

O'Keefe je iz iskustva znao da mu je vanjština i te kako dobro dolazila u njegovoj ulozi velikog rančera. U

Daveovim je godinama krenuo sa stadom stoke u Kaliforniju i dotjerao ga do ovog idealnog pašnjačkog područja u ovoj dolini Oregona. Naravno, vanjština sama po sebi nije bila dovoljna. Morao se i te kako prihvatiti svoje uloge.

Prije četrdeset i jedne godine bješe se spustio sa svojim stadom stoke ovamo, na obalu rijeke Buckshot da podigne ranč OK. Otada je ubio pet ljudi, a zajedno sa svojom momčadi opružio tri konjokradice i sedam kradljivaca stoke. Tom broju valja pribrojiti i nebrojene Indijance u doba ustanika Piu-tesa, prije trideset godina. Takav je bio njegov način suzbijanja svakog protivljenja... i to je bila osnovica sreće O'Keefejevih. Zbog svih tih nasilja nije mu se ni na trenutak pokvario dobar san. Prema njegovu mišljenju, bio je posvema u pravu. To je nekako pripadalo njegovu vremenu, čovjek je mogao preživjeti samo ubijajući protivnike. A Dave, naprotiv, tvrdi da danas čovjek ne može preživjeti ubijajući svoje bližnje.

Možda je Dave u pravu, pomisli O'Keefe. Jer, zajedno s doseljenicima i željeznicom, do rijeke Buckshot stigao je i zakon, ali to više nije bio O'Keefejev zakon. Šerif Ira Tate bio je doseljenik i zacijelo mu ništa ne bi bilo milije negoli namaknuti omču oko O'Keefejeva vrata.

Pa ipak, O'Keefe ne bi mogao sa sigurnošću reći jesu li Daveovi nazori ispravni. Čovjek se ne može naprosto baciti na tlo i pritajiti, praviti se mrtvim, kad ga napadne čopor vukova. A jedva da bi uopće imalo smisla podnijeti prijavu Tateu. Prije je O'Keefe imao u džepu ne samo šerifa nego i sud, no ta su vremena prošla.

Što će biti? Dave nije znao odgovor. I stoga je O'Keefe njega poslao. Surov izgled, sam po sebi, nije bio dovoljan: bila je potrebna i sposobnost čovjeka da surovo postupi. O'Keefe nije znao krije li se to u Daveu. Čovjek savlada-va sreću ili biva od nje pobijeđen. To je sasvim jednostavno.

Dave zijevne. Savi je cigaretu i pripali je.

— Taj Sam Runyan je neotesanac — reče najzad. — Tvoj blef je ostao bez ikakva učinka.

O'Keefe je zahtijevao od Runyana da do zalaza sunca 31. srpnja napusti ispašno područje ranča OK. A danas je 31. srpnja. O'Keefe je od prvog trenutka znao da je Runyan žilav momak. Istina, nije to mogao dokazati, no bio je čvrsto uvjeren da ga doseljenici naprosto neće ostaviti u miru. Pribojavali su se O'Keefeja i njegovih ljudi pa su, prema njegovu mišljenju, u dolinu dovukli jednog revolveraša. Taj se pojavio s pionirskim kolima i sa ženom, kako bi preuzeo ulogu doseljeničke obitelji.

Zapravo, Runyan je ranč OK htio staviti pred kušnju kako bi ustanovio jesu li njegovi ljudi još uvijek toliko žilavi kao onih dana kad Ira Tate još nije nosio službeni zvijezdu. Dave nikako nije htio uvidjeti da je suština upravo u tome. Čim ljudi s ranča OK dopuste da se jedan farmer naseli na njegovo ispašno područje, za njim će doći drugi i uništiti sve što je O'Keefe izgradio tijekom četrdeset i jedne godine. Sve je ovisilo o tom prvom čovjeku, a taj je bio Sam Runyan.

— Prema tome, još uvijek je ovdje — tiho reče O'Keefe.

— Da, a namjerava i ostati. Tvrdi kako je krajnje vrijeme da se urazumimo; jer, doličeka nećemo moći svojatati slobodnu zemlju. U pravu je, oče... pogotovu gledamo li dugoročno.

— Neka ga vrag nosi! Možda ćeš uništiti naše ograde i pozvati lešinare na našu zemlju?

— Ne, nemam namjere pozvati ih. — Dave se — nasmije. — Ujutro ću odjahati u grad i posjetiti Tatea. Možemo prijaviti Runyana. Porušio je našu ogradu i zašao milju duboko u našu livadu. Kako to ne može osporiti, Tate ga mora potjerati s naše zemlje.

— Tate to neće učiniti — prigovori O'Keefe. — Sasvim točno zna tko ga je izabrao.

Dave ustane.

— Naravno, zna ali pozna zakon i svoje dužnosti. Prije ili kasnije doseljenici će dovesti ovamo vladinog činovnika, a onda ćemo morati drugima odstupiti zemlju što nam ne pripada. Međutim, ne smiju rušiti naše ograde i naseljavati se na livadama. Vidjet ćeš. — Opet zijevne. — Čini se da je vrijeme. Laku noć, oče!

— Laku noć, Dave.

O'Keefe pričekao da mladićevi koraci utihniju u gornjem katu i da čuje kako se zatvaraju vrata njegove sobe. Tada uzme svjetiljku, prođe sobom za dnevni boravak i uđe u svoju radnu sobu. Postavi svjetiljku na pisači stol i ogleda se prostorijom. U proteklih četrdeset godina ovdje se nagomilala hrpa predmeta: stare kožnate torbe, požutjele poslovne knjige, isprave, kutije s nabojima i sve vrsti oružja. Kad Dave preuzme tu prostoriju vjerojatno će načiniti reda i izbaciti barem polovicu te starudije.

O'Keefe dohvati sliku svoje pokojne žene. Zaklama glavom i opet je odložio. Čudnovato... kako se to njegov život dijeli na tri približno jednaka razdoblja po dvadeset godina. Dvadeset godina razvoja u Kaliforniji, dvadeset godina borbe kako bi izgradio ranč OK, tijekom kojih nije pronašao dovoljno vremena ni da se oženi; i posljednjih dvadeset godina obiteljskog života u kojima je odgojio Davea. Mogao se samo ponadati da će mladić biti dovoljno snažan kako bi mogao održati ranč. Za srednjeg razdoblja nastala je O'Keefejeva sreća. Tih se godina nitko nije usudio suprotstaviti O'Keefeju ni ranču OK.

Žena mu je umrla prošle godine. Nju i blagost njena bića shvaćao je podjednako slabo kao i ona njegovu surovost. Pa ipak, voljeli su se i imali su razmjerno sretan brak. Pazio je ponajprije na to da je svi poštuju.

Pod pojmom ljubav O'Keefe jedva da je mogao išta zamisliti. U životu mu je uvijek bilo lakše mrziti nego li ljubiti. Naposljetku, promisli li dobro, zapravo nije volio nikoga osim svoje žene i Davea. Za ženu više ništa nije mogao učiniti, no zato može za sina. Moći će mu ostaviti ranč sa deset tisuća grla stoke, najveće stado što je ikada postojalo u tom zakutku Oregona. A dat će mu i odgovarajuće upute kako da održi imanje.

Pogleda zemljopisnu kartu na zidu. Poznao ju je tako dobro da bi je u svako doba mogao sam nacrtati. Put je prolazio mnogo milja uz obalu rijeke. Na istoku i zapadu protezale su se livade sve do obronaka planina, dok je na sjeveru granična linija protjeca-

la od jednog vrhunca do drugog. Tamo je stršao vrhunac planinskog lanca Horn.

Prije mnogo godina O'Keefe je potakao svoje ljude da tu zemlju uzmu na svoje ime i da je tako unesu u zemljišne knjige. Kasnije ju je kupio od njih, tako da je bio zakonski vlasnik; s punim pravom ogradio svoje lmanje.

Dok je još šerif bio čovjek koji je ovisio o njemu, sve je bilo u najboljem redu. A sada! Ledima se okrene karti. Ozlovoljila ga je činjenica što Dave vjeruje da će u Tatea nešto postići.

O'Keefe je na toj zemlji ubijao ljude kao da ne mora misliti na šerifa ni na zakon, kasnije je naučio koristiti zakon za svoje ciljeve, a sada opet mora posegnuti za starijim metodama. Drugog izbora nije bilo.

Dave će možda održati ranč, a možda i neće. No, jedno je nedvojbeno: leš je najbolje sredstvo zastrašivanja. To pravilo vrijedi danas, kao i prije. Ljudi se nisu izmijenili. Nije se morao pribojavati da će biti osuđen zbog ubojstva, O'Keefejeva sreća još ga je uvijek vjerno služila.

Dohvati vinčesterku, ubaci metak u cijev, pa gurne kutiju naboja u džep. Tijek razgovora u kuhinji iznenadio ga je. Dave je pretpostavio kako je njegov. Daveov, zadatak da poduzme nešto protiv Runyana.

U određenom smislu to je bilo dobro; ukazivalo je na Daveovu spremnost da preuzme odgovornost. No on ipak nije dovoljno jak da Runyana jednim tanetom izbaci iz stroja. Naravno, O'Keefeja je to razočaralo; ukazalo mu da mladić ipak nije dovoljno zreo da preuzme ranč OK.

O'Keefe izađe iz kuće, osedla konja i potjera ga prema sjeveru. Prema njegovoj računici, do Runyanova logora stići će u svitanje.

Dva sata kasnije otvori prolaz u ogradi, zatvori ga za sobom i pojaše livadama. Sat poslije, u samo svitanje, ugleda pionirska kola. Runyan je klečao uz malu vatru, pokraj kola. Čovjek se ne okrene, iako je zacijelo čuo da netko dolazi.

O'Keefeju se to učini sumnjivim pa podigne pušku.

— Zatražio sam od vas da do jučerašnjeg zalaza sunca ode te odavde, Runyane — reče stari rančer. — Okrenite se! Nerado pucam čovjeku u leđa.

Runyan se munjevito okrene. Desnica mu se zgriči oko drška kolta, povuče otkopac, a tane prozviždali navlas pokraj O'Keefejeva uha.

Rančer nije računao s time; više nagoni nego li svjesnom namjerom povuče otkopac vinčesterke. Doista je bilo lakoumno od njega što nije računao s Runyanovom reakcijom. Dave je tog čovjeka opisao kao opasna, a on osobno to je čak unaprijed znao.

Pa ipak, O'Keefejeva sreća ostane mu još uvijek vjerna. Njegovo tane pogodi Runyana u grud i odbaci ga na tlo. Desnica mu još jednom trzne, a onda ispusti kolt. O'Keefe mu oprezno prijaše. Dopršio je posao. Okrene konja i pojaše kući. Tane je zacijelo na mjestu usmrtilo Runyana.

Sada u O'Keefeju nastupl reakcija, i on postane slab. Prošlo je već mnogo godina otkako je posljednji puta oružjem branio svoje vlasništvo, izgrađujući tako poslovičnu O'Keefejevu sreću.

Sunce se već podiglo na nebosklonu kad susretne Davea koji se uputio prema sjeveru.

— Runyana sam slisio — reče mu. Primijetivši mladićev ispitujući pogled, oštro doda: — Dodidi! Moraš se pobrinuti za stado na južnom pažnjaku. Zapravo, morao si ga pogledati još prošlog tjedna.

— Znam — Dave kimne i okrene konja.

O'Keefe provede dan na trijemu; očekivao je šerifa Tatea. Doseljenici su znali da je Runyanu uputio zahtjev da do sinočnjeg zalaza sunca napusti livadu. Prema tome, valjalo je računati s tim da će jedan od njih, a možda i sam šerif, prigledati tamo.

Nije se ničega bojao. Istina, ubio je nekoliko ljudi i zavrijedio smrtnu kaznu... no to je bilo davno. Ovoga puta je bilo potpuno drugačije nego što je očekivao. Namjeravao je hladnokrvno ustrijeliti Runyana... pa ipak, doseljenik ga je pokušao tanetom izbaciti iz sedla. Kako god čovjek to promatrao... O'Keefe je postupio u nužnoj obrani.

Oko četiri Tate ujaše u dvorište. Bio je otprilike iste građe kao i rančer, a mržnja između ta dva muškarca bila je obostrana. O'Keefe nije nikako mogao oprostiti šerifu što je pobijedio na posljednjim izborima.

— Lišavam vas slobode zbog ubojstva Sama Runyana. — reče Tate. — Osedlajte konja i pojašite sa mnom u grad. Ovog ćete puta završiti pod vješalima!

O'Keefe se nasmiješi čvrsto stisnutih usana.

— U zabludi ste, Tate. Odjahao sam na livadu kako bih ga otjerao, jer nije poštovao rok što sam mu ga odredio. Kad sam stigao do njegovih kola, okrenuo mi je leđa. No onda se munjevito okrenuo i opalio. Da nije previše žurio, mislim da bi me pogodio. No, onda sam ga predusreo.

Tate zaklima glavom.

— Uistinu jadna priča! Čudi me što uopće pokušavate njome nešto postići. Već godinama dodijavate ljudima u ovoj dolini. Nitko osim vas ne zna koliko ljudskih života imate na savjesti. Najmanje deset, tvrde mnogi. Rođeni ste za vješala, O'Keefe, i samo je žalosno što vam već nakon prvog ubojstva nisu pribacili užu oko vrata.

— Tate — bijesno će rančer — čak ni kao šerif doseljenika ne možete naprosto doći ovamo i uhititi me samo zato što se to vama sviđa. Priznajem, ustrijelio sam Runyana... no već sam rekao: postupio sam u nužnoj obrani.

— Lažete, O'Keefe, a porotnici će vam skrojiti pravdu. Trebalo je samo da dodete k meni; sasvim je očito da je Runyan srušio vašu ogradu i bespravno zakoračio na vaše zemljište. Ja bih postupio savjesno i po dužnosti: otjerao bih ga, iako se u duši ne slažem s time. I Dave bi tako postupio, jer je mnogo razumniji od vas. No naravno, vi morate uzimati stvar u svoje ruke... a zakon neka ide do vraga! Ali, to vam je bio posljednji podvig; dajem vam riječ da ćete dospjeti pod vješala!

John O'Keefe zagleda se u šerifovo mržnjom ispunjeno lice i odjednom se prestraši. Nije se mogao prisjetiti da bi ikada u životu doživio takav strah. Opet mu dopre do svijesti kako je posljednjih godina prilično popustio, jer bi prije zacijelo dočekao Tatea s vinčesterkom spremnom za paljbu.

— Već sam vam objasio, bila je to nužna obrana. Ne možete mi dokazati...

— Možemo, prihvatio bih svaku okladu! Runyanova žena nalazila se u kolima s platnenim krovom i sve je sasvim točno vidjela. Trebalo je da ustrijelite i nju, O'Keefe! Istina, nisam još čuo da ste ženoubojica, no vjerujem da biste i to učinili. Iskazala je da ste se pojavili, ustrijelili njenog muža i opet odjahali. Pri tome niste rekli ni jedne jedine riječi... a Runyan nije imao nikakva oružja uza se.

O'Keefe pogleda Tatea. Niz obraze mu se slijevao znoj. Znao je, istina, da su najbolje godine života prošle, ali nije htio umrijeti; barem ne još. John O'Keefe treba da završi na vješalima! Znao je da je Runyan oženjen, no bio je sasvim zaboravio na ženu. Uopće mu nije palo na um zaviriti u kola. Da, trebalo je da ubije i nju. To bi bio jedini izlaz. A sada će mu ona svojom izjavom pred sudom namaknuti omču oko vrata.

Nipošto! Johna O'Keefeja nikada neće smaknuti! Naglo se okrene i potrči prema vratima kuće. Vinčesterka je bila oslonjena o zid. Bude li mu još samo nekoliko trenutaka vjerna O'Keefejeva sreća, to jest samo onih nekoliko časaka koliko mu je potrebno da dohvati vinčesterku, Ira Tate se neće vratiti u grad.

Prije negoli je prešao polovicu puta, Tateovo tane ga pogodi između lopatica. Padne. Prije nego što ga okruži neprodorna tmina, posljednja mu misao proleti glavom: Dave će održati ranč jer ne vjeruje u staru sreću O'Keefejevih. A onda se oko Johna O'Keefeja sve sruši, poput kuće od karata.

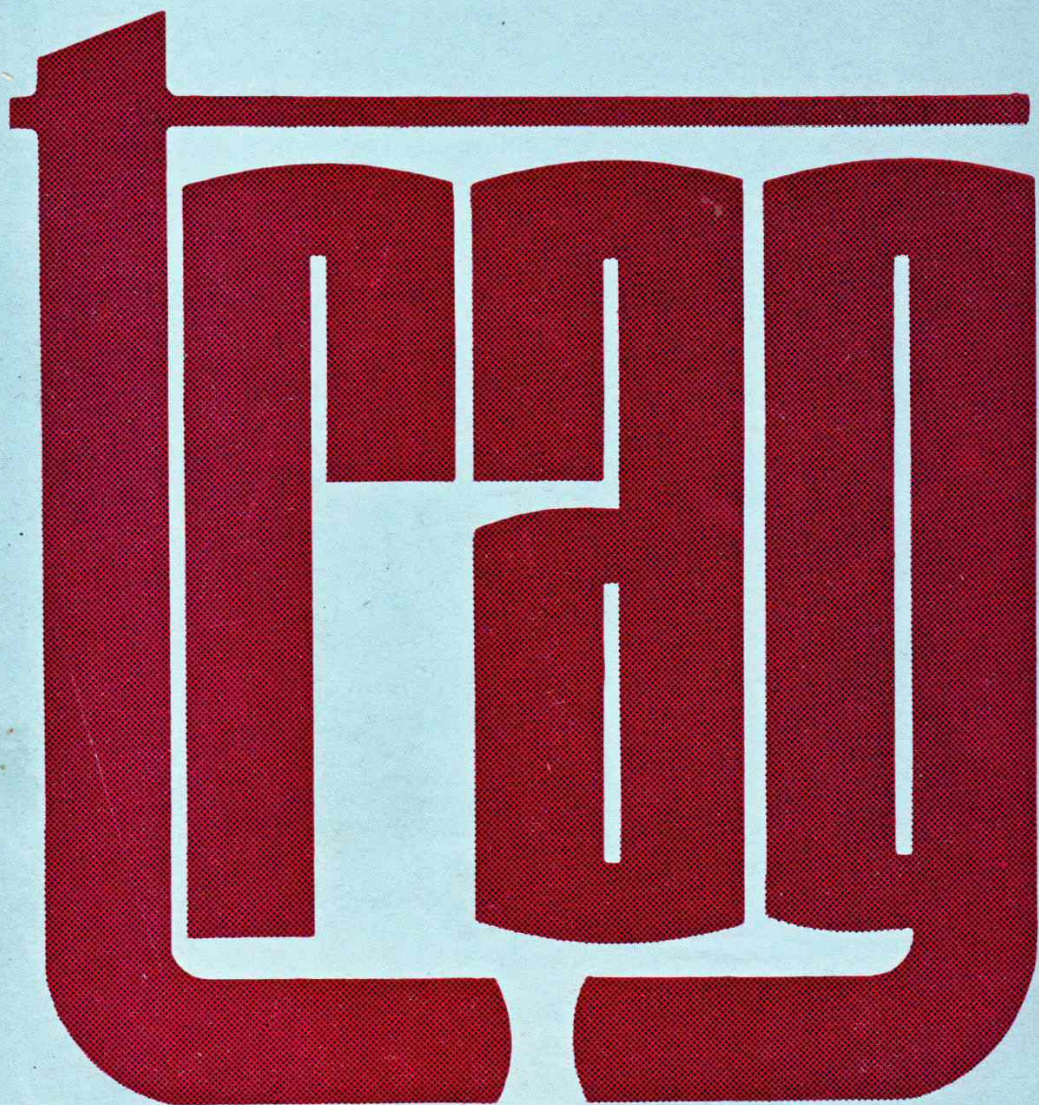
DOSAD IZASLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

29. L. B. Patten: PUSTINJA KOJA UBIJA
30. H. S. Sharon: PROKLETI RANC
31. V. D. Overholser: IZGUBLJENO POVJERENJE
32. W. O'Connor: ZAMKA ZA KRADJIVCE STOKE
33. R. Beakson: POMAHNITALI RANCER
34. D. J. Stevens: NOĆ OBRACUNA
35. L. L'Amour: UKROCENA ZEMLJA
36. W. R. Cox: DJEVOJKA S ISTOKA
37. H. S. Sharon: CRNI ORAO
38. T. West: SAMO MOJ PISTOLJ
39. S. F. Scott: ALABAMA
40. H. S. Sharon: PODVALA BILLA JACKSONA
41. L. L'Amour: BEZDUŠNI VODIC
42. W. O'Connor: OPASNI DOŠLJAK
43. W. O'Connor: OSAMLIJENI SERIF
44. U. H. Wilken: PROKLETI ŽIVOT
45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOČIJU
46. J. F. Beck: U IME ZAKONA ...
47. L. L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRACUN U PRERIJU
49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALU
50. P. Hangster: Povratak
51. J. F. Beck: Olovo pravde
52. H. Warner: Tragovi u pustinji
53. G. A. Lutz: PUCNJI U PRAZNO
54. E. Jones: NEUSTRAŠIVI SLADE
55. L. L'Amour: ZLATNA PLANINA
56. H. Hatten: SMRTONOSNI POKOLJ
57. T. West: TEKSASANIN
58. E. Jones: SMRT SVIM UBOJICAMA
59. W. O'Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH
61. D. Dean: OSIŠANA OSVETNICA
62. D. Dean: VATRENA OSVETA
63. J. Gilmoor: LOV NA SVJEDOKE
64. C. Hunter: ALI TADA SE POJAVI SAM
65. F. Glaser: VRIJEME OBRACUNA
66. F. Short: NI PAKAO ME NEĆE
67. R. Ullman: JACKSONOV KLAN
68. G. Lord: TAJNI TOVAR
69. W. O. Connor: STOTINU DANA PAKLA
70. F. Short: SKINITE HULJU IZ SEDLA
71. A. C. Morgan: REVOLVERASI SU ČEKALI
72. L. L'Amour: BRAĆA SACKETT
73. H. Warner: ZLOČIN OTACA

U PRIPREMI:

74. L. Wallis: U OLOVNOJ OLUJI

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**